

DANSK SELSKAB FOR TIBETANSK KULTUR

TIBET

NUMMER 78 ÅRGANG 27 FORÅR/SOMMER 2011

Dansk Selskab For Tibetansk Kultur

Sekretariat og butik for DSTK

Ryesgade 90 A, 2100 København Ø

telefon 35 26 79 26, info@dstk.dk

Åbent: Onsdag kl. 17.00-19.00

Sidste lørdag i måneden fra 10-14.00

www.dstk.dk

Indeholder information om DSTKs virke, arrangementer, artikler om Tibet og tibetansk kultur og en selvstændig internetside: „Kvinder og tibetansk buddhisme i eksil“.

Kontingent

Enkelt medlemsskab 200 kr.

To medlemmer fra samme husstand 300 kr.

Sponsorer 100 kr.

Firmaer 500 kr.

Kontingentet betaler bl.a. for tryk og forsendelse af »Tibet«. Reg. nr. 1551 konto nr. 342 87 88.

Tekstbidrag til bladet

Modtages gerne. Kontakt redaktionen på info@dstk.dk, hvis du vil bidrage med en tekst. Vi gør opmærksom på, at redaktionen ikke påtager sig ansvar for holdninger, som bidragsyderne måtte fremlægge i artiklerne.

Annoncering i »Tibet«

Kontakt redaktionen for mere information om priser og opsætning, eller klik ind på www.dstk.dk/blad.html. Bestyrelsen lægger vægt på, at annoncer indhold har relation til bladets indhold og ikke er i konflikt med DSTKs virke.

DSTK bestyrelse

Rolf Gilberg (formand), Grethe Sørvig (næstformand), Susanne Moe (kasserer), Ellen Bangsbo, Uffe Meulengracht, Wangdi Gyaljen (suppleant), Birgitte Spanggaard (suppleant).

Redaktion

Ansv. redaktør: Ellen Bangsbo

Bidragsydere: Grethe Sørvig og Susanne Moe

Layout: Eks-Skolens Trykkeri

Forsidefoto: TNMC. Installation af Patah bæltet. Seneste renovering af stupaen fandt sted for omkring hundrede år siden, og i en markering af den 15. renovering af Swahambu stupa, blev Pataen, et langt gyldent bælte med indsatte juveler, præsenteret som ofring af Tarthang Tulku.

Bagsidefoto: Ellen Bangsbo. Indgang til Potala i Lhasa, 2009.

ISSN: 1397-9248

Indhold

En krønike om tro – den 15. renovering af Swayambhu Stupa	3
Et balancepunkt – harmonien i Swayambhu Stupas hellige struktur ...	8
DSTK Årsberetning 2010	10
Nyt fra bestyrelsen	12
Referat af generalforsamling i DSTK	13
Introduktion til buddhisme og videnskab	14
Hunde blandt tibetanere – tibetanere blandt hunde	16
Til Tibet – Verdens tag	20
Nyt om projekter	22
En losar-aften på Himalaya	24
Tibetanske nytårsdansen – en stemningsrapport	25
Sorthattedansen: myte og ritual	30
Butik	31

Bidrag til projekter

Kan indsættes i Danske Bank, reg. nr. 1551 konto: 342 87 88.

Har du husket at betale kontingent?

Det er meget billigt at være medlem af Dansk Selskab for Tibetansk Kultur. Husk at betale dit kontingent for 2011, hvis det ikke allerede er gjort. Tak for din støtte! – Den gavner tibetanerne.

Gavebidrag til DSTK

DSTK modtager med glæde gavebidrag fra medlemmer. Det vil gå til arrangementer, projekter og trykning af medlemsblad. Kan indsættes på reg. nr. 1551 konto: 342 87 88

Meld adresseændring – det sparer os både for tid og penge

Giv os venligst besked hvis du er flyttet, så vi kan sende vores blad til dig.

Nyhedsbrev via e-mail

Husk at efterårets nyhedsbrev vil blive udsendt via e-mail. Du får informationerne hurtigere, og selskabet sparer porto. Tak til alle jer, som allerede har sendt oplysninger om e-mail til os! Men vi mangler stadig mange endnu. Send din mailadresse til info@dstk.dk – skriv blot dit navn og eventuelt medlemsnummer i emnelinjen.

NB: Medlemmer, som ingen mail-adresse har, vil få tilsendt nyheds brevet med posten. Bidragsydere har copyright til egne artikler.

En krønike om tro

– den 15. renovering af Swayambhu Stupa

»At bevare, forny og opretholde Dharmaens lys er menneskehedens vigtigste opgave i dag. Her på Swayambhu, hvor kundskabens lys er manifesteret som en stor Stupa, findes den aldrig svigtende kilde til helbredelse af planeten, af nationerne og af individet.«

Tarhang Tulku.

Af Tsering Gellek og Padma Maitland

Oversat fra engelsk af Grethe Sørvig

og Anne Burchardi

I de første Buddhaers Bhadrakalipa-æra, De Tusind Buddhaers Heldige Tidsalder, opstod Swayambhu af sig selv som en mirakuløs lysstupa på en lotus i en stor sø, som dengang dækkede landet Nepal. Udstrålende lys i fem farver manifesterede denne hellige form sig, for at Buddhaernes velsignelser kan strømme ind i denne verden.

Den store Bodhisattva Manjushri kom til Nepal for at tilbede Swayambhu Stupa under en pilgrimsrejse fra sit hjem i Wutai Shan, det hellige kinesiske bjerg med de fem tinder. Motiveret af medfølelse kløvede han de omgivende bjerge med sit visdomssværd. Dermed udtørrede søen så almindelige væsener kunne få adgang til Swayambhu Stupa. Langt senere blev dens hellige form indkapslet i en klippe som beskyttelse mod forurening fra den degenererede æra, kendt som Kaliyuga.

Mens andre hellige steder i vore dage desværre er gået til, eller endog blevet ødelagt med vilje, er Swayambhu Stupa, hvis skrevne historie går 1500 år tilbage i tiden, trofast blevet restaureret i næsten hvert århundrede gennem de sidste 800 år. Generationer af konstant hengivenhed har derved sikret at Swayambhu fortsat udøver sin kraftfulde indflydelse selv i vore dage.

Swayambhu Stupa under den anden restaureringsperiode, hvor det var nødvendigt at benytte stillads. Foto: TNMC

Den femtende renovering af Swayambhu, 2008-2010

Man har kendskab til 14 omfattende renovering af Swayambhu mellem det 12. og det 21. århundrede. Den sidste store restaurering i 1918, blev sponsoreret af den berømte yogi, Togden Shakya Shri, som fik sin sønner til at udføre opgaven.

Den 15. renovering blev påbegyndt i juli 2008, under ledelse af Tarthang Tulku Rinpoche, overhoved for Tibetan Nyingma Meditation Center (TNMC) (1). Renovationsprojektet blev ledet af hans datter, Tsering Palmo Gellek, assisteret af arkitekten Padma Dorje Maitland og regnskabschefen Karen Monesi. Restaureringen blev udført af et hold af 70 nepalesiske kunsthåndværkere alle specialister i traditionelt Newari kunsthåndværk, hvor man benytter guld, kobber, træ og sten.

TNMC har en lang historie når det gælder udførelsen af store, kulturelle projekter, hvor arbejdet bliver udført som en spirituel praksis; en metode som Tarthang Tulku kalder »kyndige metoder« (2). TNMCs virke i USA de sidste 40 år har været baseret på denne dynamiske fremgangsmåde som maksimerer tid og ressourcer gennem effektiv kommunikation og sensitivt lederskab og formålsorienterede resultater. »Kyndige metoder« viste sig også at være essentiel for Swayambhuprojektets succes.

Projektets formål var at restaurere Stupaen ved at genforgylde sektioner der var blevet nedslidte af tidens tand, at reparere ødelagte dele, og erstatte forsvundne kunstværker. I modsætning til tidligere renovationer, som havde forskønnet og udvidet Swayambhu Stupa, var denne renovering hovedsaglig fokuseret på at istandsætte Stupaen og bringe den tilbage til 1918 restaureringspragt.

Istandsættelser af Stupaen har historisk set ofte været baseret på udenlandske sponsorer. Udlændinge der udførte tidligere tiders renoveringer rejste ofte direkte tilbage til deres hjemlande. I historiske optegnelser over disse istandsættelser står der meget lidt om arbejderne, der vanligvis kun blev benævnt

i form af antal (25 guldsmede, 50 træskærere o.s.v.). Generelt var det kun de mere indflydelsesrige personer, der opnåede anerkendelse for deres arbejde.

Vor vision var anderledes. Det var meget vigtigt for os, at optegnelserne fra

Håndværker fordybet i kobber repousse arbejde til restaurering af stupaen. Foto: TNMC.

den femtende renovering skulle vise den vigtige rolle kunstnerne spillede, idet de ved at udføre arbejdet på en dygtig og meningsfuld måde gav udtryk for en oprigtig Dharma-motivation. Mange af kunstnerne tog aktivt del i pujaerne, eller ceremonierne der gav kraft til renoveringsarbejdet. Kvaliteten af deres arbejde viste et engagement, der langt overgik et professionelt niveau, og deres integritet og dybe engagement skinnede tydeligt igennem i hvert eneste polerede kunstværk. Muligheden for at arbejde på Swayambhu appellerede ikke alene til deres højeste aspirationer om at skabe superb kunst, men resulterede også i at deres forståelse for vigtigheden i at bevare Stupaen for eftertiden blev dybere. Som en af de unge kunstnere, Sajan Shakya, udtrykte det, »Jeg føler mig bæret over at arbejde her, fordi når jeg en gang i fremtiden går rundt om Stupaen med mine børnebørn vil jeg kunne pege på noget af det jeg har væ-

ret med til at skabe som tilhører Nepal, og som fortæller om vor nationale arv«.

At renovere Swayambhu var en dynamisk proces. Mens det kunstneriske arbejde blev udført metodisk trin-for-trin i henhold til de traditionelle metoder for metal-kunsthåndværk, så var selve projektets organisatoriske fremgangsmåde – dvs. den måde hvorpå de forskellige hold engagerede sig i arbejdet på – aldrig lineær. En mængde uventede forsinkelser, overvejelser og nye perspektiver krævede nye måder at tænke og handle på, ny kreativitet, og en vedvarende dedikation fra alle involverede.

Arbejdet på Swayambhu begyndte med en indvielses Puja ledet af tre Newari Vajracaryaer, 25 præster og H.H. Drukchen Rinpoche, samt med velsignelse fra H.E. Trulshik Rinpoche og H.E. Chatral Rinpoche.

Udover det traditionelle samarbejde med præster, sponsorer og kunstnere arbejdede vi også i overensstemmelse med moderne konserveringsstandards og UNESCOs World Heritage's principper, i tæt samarbejde med Nepals Department of Archaeology. Dette har været den første renovering af Swayambhu, der har fulgt internationalt vedtagne regler, og det har også været den første kendte renovering i Swayambhus historie uden en regerende konges aktive deltagelse, eller tilstedeværelse.

På grund af fraværet af en konge, eller en anden endelig beslutningstager dukkede der mange interessegrupper op for at spille en rolle i renoveringen, herunder lokale og nationale grupper, enkeltpersoner og tibetanske-, newari- og tamanghengivne. De søgte alle at påvirke og deltage i renoveringen, hvilket krævede en hensynsfuld balancegang mellem de forskellige interessegrupper.

Den politiske situation i Nepal bød på mange udfordringer. I løbet af renoveringsarbejdets sidste to år var der omkring 600 strejker rundt omkring i landet, hvilket svækkede Nepals i forvejen hårdt pressede økonomi. Eftersom den nye nepalesiske regering endnu ikke havde konstitueret sig, var den ude af stand til at spille en afgørende rolle i re-

Toppen af Swayambhu stupa dækket af stilladser under renoveringen. Foto: TNMC.

noveringen. Den aften hvor festligheder markerede projektets afslutning holdt Nepals regering rent faktisk stadigvæk møder, for at udarbejde sin første forfatning. De komplekse politiske, etniske og religiøse spændinger, som opstod i kølvandet på en svækket regering resulterede i en ureguleret urbanisering, hvilket har ledt til større befolkningstæthed i Swayambhu området. Selvom området stort set har været beskyttet af den mur af bedemøller, der omgiver Swayambhu bakke, er der konstant konflikter om, hvordan det egentlige Swayambhu område skal forvaltes.

På grund af den stadigt voksende byudvikling er selve områdets identitet blevet udfordret. Tidligere var Swayambhu adskilt fra Kathmandu by ved ganske enkelt at være beliggende på toppen af en hellig bakke. Nu bliver den mere og mere forskanset af by spredningen i området. Dette har resulteret i afmærkning af nye zoner, der nu tydeligt markerer hvad der er centrale områder og hvad der er »yderområder«. Hver ny zonegrænse hører imidlertid under forskellige offentlige instanser, der påberåber sig ejerskab eller autoritet over området.

I den forbindelse blev renoveringen af Swayambhu indfanget i komplekse politiske og sociale realiteter. Da by spredningen vokser tættere og tættere på de historiske og religiøse områder i Kathmandu, bliver det mere og mere vigtigt at finde konserveringsmetoder, der formår at bevare og beskytte den historiske og ikonografiske værdi af Nepals kulturarv, samtidigt med, at man tager hensyn til realiteterne for en by i udvikling. På visse måder blev istandsættelsen et fokuspunkt for mange presserende lokale og nationale spørgsmål: Hvordan bevares og vitaliseres traditioner? Hvordan beskyttes og støttes vitale hellige steder? Og hvordan skaber man balance mellem kreativitet og traditionel religiøs kunst?

Heldigvis var resultatet af disse vanskelige problemstillinger overvejende positivt. På grund af projektets nationale

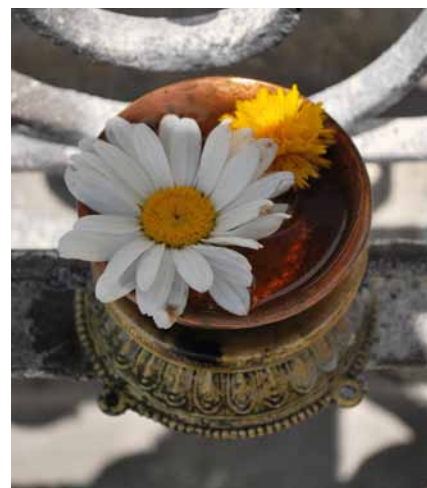

betydning, skabte vores projekt en kontekst, i hvilken negative faktorer så som mistillid og jalousi blev transformeret. I sidste ende lykkedes det os at fremme noget af verdens fineste restaureringsarbejde. Samtidigt blev Swayambhu skueplads for nogle af de mest omfattende ritualer og ceremonier udført i Nepal i det sidste århundrede.

De mange forskellige interesser repræsenterede til sammen en stor udfordring. Det lykkedes os at samle alle interessegrupper på en venskabelig eller i hvert fald funktionel måde ved at benytte flere forskellige kanaler til at overvåge og evaluere projektet. Nøglespillernes beslutsomhed, dedikation

og udholdenhed viste sig at være essentiel. Dokumentation af alle projektets faser på alle niveauer viste sig at være en uvurderlig måde at opbygge tillid og et godt forhold mellem lokalsamfundet og kunsthåndværkerne. Denne konsekvente brug af detaljeret dokumentation har påfaldende lighed med de historiske optegnelser fra tidligere renovationer.

Efterhånden som vigtigheden af dokumentation blev mere og mere tydelig, etablerede vi et Center for Dokumentation og Konservering til at overvåge alle renoveringsarbejdets stadier og for at bevare en klar og tydelig dokumentation af vores arbejde for eftertiden. Ved at beskrive alle detaljer af denne istand-

For at markere fuldendelsen af renoveringen blev der ved de afsluttende ceremonier sat små vandskåle fyldt med blomster omkring stupaen. Foto: TNMC

◀ Den dekorerede og oplyste stupa om aftenen ved Buddha Jayanti d. 27. maj, 2010, hvor der blev afholdt en stor freds- og samhørighedsceremoni. Foto: Scott Falia

sættelse, helt ned til antallet af de søm der blev erstattet, har vi givet andre, der ikke var direkte involveret i processen, mulighed for at bevidne transformationen af Stupaen, og derved sikrede vi arbejdets integritet. Denne detaljerede dokumentation gav os mulighed for at organisere og systematisere arbejdet, og det skabte en ressource for fremtidige generationer. Det gav gennemsigtighed og tillod beboere i nærområdet, og andre interessegrupper at engagere sig mere i restaureringsprocessen. Placeringen af Center for Dokumentation og Konservering i selve værkstedsbygningen tillod os gennem hele processen at opretholde tæt kontakt med offentligheden og befolkningen i nærområdet. Det gjorde os lettilgængelige for overvejelser som måtte opstå undervejs.

Afslutnings ceremonier

For at fejre afslutningen på arbejdet med Stupaen blev der afholdt en stor freds- og samhørighedsceremoni den 27. maj 2010. Dette var Buddha Jayanti, årets mest lykkebringende dag hvor de tre vigtigste begivenheder i Buddhas liv: hans fødsel, oplysning og paranirvana fejres. Hundredtusindvis af mennesker

blev inviteret til at tænde lamper for fred og samhørighed i Nepal og verden. Tusinder kom til Swayambhu, mens andre tændte lamper og afholdt et minuts stilhed i deres hjem eller i deres lokalsamfund rundt omkring i landet, og i resten af verden. Hele begivenheden blev vist i en direkte fjernsynsudsendelse i Nepal.

Den aften blev utallige stearinlys, støttet af mere end 13.000 sandsække, placeret omkring Stupaen, nedad trapperne, og langs den rute pilgrimene benytter til at gå rundt om Stupaen. Kl. 19.30 begyndte en officiel lampetændingsceremoni foran Swayambhu Stupa ved at der blev ringet med klokker, efterfulgt af et minuts stilhed. Derefter tændte to mænd, en ældre og en ung, sammen en stor smørlampe, hvilket symboliserede at forskellige generationer forenedes i en fælles bestræbelse for at opnå fred og samhørighed. Straks lampen var tændt begyndte et berømt nepalesisk kor at synge en sang om fred, og Stupaen blev oplyst fra alle fire sider. I flere timer gik folk rundt om Stupaen, tændte lamper og nød Swayambhus fornyede skønhed.

En anden fase af Swayambhus genindvielse begyndte den 19. juni, hvor

det tibetanske samfund i Nepal deltog i denne lykkebringende begivenhed. Som forberedelse til en tredages puja blev Stupaen gjort ren og pyntet med tusinder af blomsterkranse. Hver eneste mandala omkring Stupaen blev dækket med blomster, og over to hundrede vandskåle fyldt med saffranvand og blomster omkringkransede hele stedet. Gule tøjstykker blev ofret omkring bedemøllerne og ved alle de små altre nær Stupaen. Hundredvis af Manjushrinamasanghitiflag trykt af TNMC i denne anledning blev hængt op omkring Stupaen og langs trapperne op til Stupaen. Der blev lavet røgelsesofringer i alle retninger, og der blev placeret fire store smørlamper i de fire retninger.

Chokyi Nyima Rinpoche ledede pujaen den første dag, hvor cirka 300 munke og nonner deltog. Den næste dag blev pujaen ledet af Phachok Rinpoche, og der deltog igen omkring 300 munke og nonner. Den sidste dag blev pujaen ledet af Tulku Orgyen Yangsi Rinpoche, Chokling Rinpoche, Chokyi Nyima Rinpoche, Tharik Rinpoche, Chosgyas Shapdrung Rinpoche, Shangpa Rinpoche og Zang

Swayambhu stupa set fra den helikopter, hvorfra der blev kastet papirblomster omkring stupaen ved Buddha Jayanti 27. maj 2010. Foto: Kiran Chitrikar ▶

Zang Rinpoche, og der deltog flere end 2.000 munke og nonner fra alle de fire hovedskoler: Nyingma, Kagyu, Sakya og Gelugpa. Nyingmaernes overhoved, H.H. Trulshik Rinpoche udførte hoved-indvielsen, eller *rabney*, fra en helikopter der fløj tre gange rundt om Swayambhu, hvorfra tusindvis af gule blomster og bodhifrø blev spredt fra himlen og ned over Stupaen og det omkringliggende område.

På den tibetanske pujas sidste dag blev et gyldent bælte, udført af kunsthåndværkere i dagens anledning, præsenteret som ofring. *Pataen*, eller det hængende bælte, blev hængt op på Stupaens vestside, eller på Amitabhasiden, efter at arbejderne først havde båret det i procession omkring Stupaen, og det var blevet velsignet af alle de tilstedeværende Rinpoche. Det lange bælte bærer hele *Manjushrinamasanghiti* teksten, skrevet i *lantsa*, en hellig, gammel kalligrafisk skrift. Bæltets kant er dekoreret med flere end 600 manglefarvede juveler. Bæltets bund er udsmykket med The Tibetan Nyingma Meditation Centers segl, placeret på et billede af en lotus, og omgivet af flammer af lapis lazuli. På lo-

tusblomstens kronblade er der billeder af Avalokiteshvara, Grøn Tara og Hvid Tara. Mindetavlen med dedikationerne, der også var indsat på dette 30 fod (ca. 9 meter red.) lange bælte, er designet af H.H. Trulshik Rinpoche. Mindetavlen hædrer fuldendelsen af den 15. Renovering af Swayambhu Stupa, og Tarthang Tulku Rinpoches livslange dedikation til bevarelsen og beskyttelsen af Dharmaen. Ønskebønner blev reciteret af hans munke og ledsagere, for derved at forsegle Nyingmalinjens velsignelser, og for altid at forbinde dem med Swayambhu Stupa.

Alle munke i forsamlingen modtog hver en kopi hver af Manjushrinamasanghiti, *Swayambhu Purana*, Stupaens historie, og en tsa-tsa der indeholdt et stykke træ fra Swayambhu Stupa. Alle de tilstedeværende lamaer modtog også en 20 cm. høj langtlivs-smørnlampe i sølv, som et udtryk for vore ønsker om at De Tre Juveler altid må bestå.

Fornyelse af verdensbeskyttelsen

Opgaven med at bevare hellig kunst giver mulighed for at forny forbindelsen til de værdier og den mening som de

repræsenterer og henviser til, at kunstens sande skønhed har sin oprindelse i en uselvisk motivation og ønsket om at gavne andre. Religiøs kunst er en bro mellem de materielle, spirituelle og transcendentale verdener, et oplyst spejl der på magisk vis reflekterer det, der ikke kan beskrives. På et sted som Swayambhu udtrykker religiøs kunst de oplyste kvaliteter hos alle Buddhaer, Bodhisattvaer, og hos de mandlige og kvindelige guddomme. Den skaber et smukt udtryk for deres gavmildhed, dyd, tålmodighed, flid, koncentration og visdom. ■

NOTER

- 1) Tarthang Tulku, grundlægger af TNMC, er også leder af flere andre organisationer helliget bevarelsen af tibetansk kunst, kultur og Buddha dharma, herunder Dharma Publishing, Tibetan Aid Project, Nyingma Institute og Nyingma Centre. For mere information, se venligst www.gunafoundation.org
- 2) For mere information om at praktisere kyn-dige metoder, se venligst: www.dharmapublishing.com

Et balancepunkt

– harmonien i Swayambhu Stupas hellige struktur

Af Padma Maitland

*Oversat fra engelsk af Grethe Sørvig
og Anne Burchardi*

Swayambhu Stupa ligger på toppen af et lille bakkedrag i Kathmandu Dalen. Selve stupaen har en diameter på omkring 22,5 meter og er cirka 30 meter høj med en stor hvid kuppel lavet af mursten og lokal mørtel og dækket med kalk. Langs stupaens fundament er der ni udsmykkede, forgyldte kobberaltre, forbundet af en række bedemøller. På toppen af stupaens kuppel er der en stor kubus, kaldet en *harmika*, med øjne malet i klare farver på alle fire sider. Ovenover harmikaen krones stupaen af et træspir med tretten ringe, og en stor metalparasol, alt sammen af forgyldt kobber. Udtrykket »stupa« refererer til en kuppellignende struktur, med et spir på toppen. Dens form har sin oprindelse i gamle, indiske begravelsesmonumenter og muligvis endnu ældre former. Ordet betyder direkte oversat »ophobning« eller »stabel«(3). Det siges, at da Buddha blev spurgt om hvilken udformning en stupa skulle have, svarede han ved at folde sin munkerobe sammen og placere sin tiggerskål ovenpå.

Grundplanen for alle stupaer er en mandala, som er et geometrisk mønster, der symboliserer universets orden. En mandala har et Rodcenter (nulpunkt) og aksepunkter der korresponderer med de fire hovedretninger: øst og vest, nord og syd. Når man bygger et monument baseret på mandalaens principper vækker man naturens kræfter for at skabe harmoni og balance – kvaliteter der des-

værre mangler i den moderne verden. Tarthang Tulku Rinpoche skriver:

I vore dages stressfulde verden kommer de ydre elementer der udgør vores krop, dvs. ild, jord, vand, luft og rum nemt ud af balance, og de indre elementer, dvs. emotioner, tanker, følelser og sanser udsættes for mere og mere pres. Naturens verden med dens nagaer er blevet meget forstyrret af udviklingen.

Swayambhu stupa efter den 15. renovering i juli 2010.
Foto: TNMC

Men i vores moderne kultur synes disse lidelser at blive overset. Fokuseret på materielle goder har mennesker overalt tilsidesat de gamle ritualer, sadhanaer

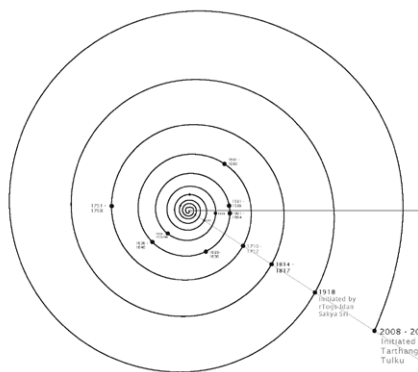
og praksisser, der fremmer kommunikationen og samarbejde mellem de menneskelige og de ikke-menneskelige planer.

Energi-mandalaer, der kommer til udtryk på hellige steder som Swayambhu Stupa, er dedikeret til at fjerne denne ubalance, og give mennesket et glimt af en dybere klarhed og orden.

På Swayambhu korresponderer de fire hovedretninger til en mandala af fem Buddha-familier, hver med deres specielle kvaliteter og særpræg, som tilsammen udtrykker en helhed. Vairocana befinder sig i mandalaens centrum, Akshobya i øst, Ratnasambhava i syd, Amitabha i vest og Amoghasiddhi i nord. Denne grundlæggende struktur bliver igen opdelt i de mellemliggende retninger – sydøst, sydvest, nordvest og nordøst, markeret af altre, der er dedikeret til gemalinderne til de fire hovedretningers Buddhaer.

På Swayambhu Stupas østlige side (traditionelt anset som indgangen til området), ved toppen af en lang trappe med 365 trin står en halvanden meter stor forgyldt kobber-vajra, der i det 17. århundrede blev doneret af kong Pratap Malla. Vajraen er placeret ovenpå en detaljeret udsåret Dharmadatu-mandala. Tilsammen er vajraen og mandalaen et repræsentativt udtryk for Swayambhu, idet de viser dens grundlæggende form og mening. De kan betragtes som et mikrokosmisk udtryk for stupaen.

Stupaens træspir-struktur danner et sæt af tretten forskellige mandalaer, der hver især associeres med særlige guldomme. Disse associeres igen traditio-

nelt med forskellige klostre i nabobyen Patan. Spiret er dækket af forgyldte kobberplader og dekoreret med detaljeret forgyldningsarbejde. De ni andre langs Swayambhu Stupas fundament er ligeledes dækket af forgyldte kobberplader.

En religiøs bygning eller statue er ofte omsluttet af en anden form, enten gennem en egentlig konstruktion af en ydre form, eller som et resultat af flere lag maling og stukatur som man i tidens løb har tilføjet. På Swayambhu har denne tilvækst i strukturen manifesteret sig på to måder: ved at dens kuppel rutinemæssigt er blevet dækket af kalk, og gennem opsætning af forgyldte kobberplader som dækker altene og spiret. Det færdige resultat er en form, der er baseret på den grundlæggende stupastruktur, men som samtidigt er helt unik.

En anden tilvækst i strukturen fremkommer gennem ofringer. Nepalesiske pilgrimme ofrer blomster, mad, vand, vin og farvepigmenter ved de hellige steder, de besøger. Statuer og templer bliver hurtigt tildækket af resterne fra disse ofringer, og statuernes fint udformede hænder og ansigter bliver plettet af rød og gul maling. I tidens løb opstår behovet for renovering af stedet, hvilket i sig selv er en ofring, der giver karmisk fortjeneste. Donationer og renovering, der engagerer lokale praktiserende i arbejdet, gør det muligt at beskytte religiøse bygninger for fremtiden, på en måde der bevarer en levende forbindelse med kulturen.

De ritualer der aktiverer stupaens helige dimensioner er lige så vigtige som stupaens form. For at indvie en stupa udføres en lang række ceremonier (pujaer) som markerer og helliggør stedet. Specifikke retningslinjer udarbejdet og bevaret gennem mange århundre-

Tidslinje for renoveringer. Denne tidslinje viser de periodiske renoveringer af Swayambhu Stupa, hvor hver spiral repræsenterer en tidsperiode på 100 år. Stregtegning fra artiklen: Alexander von Rospatt, »A Historical Overview of the Renovation of the Swayambhucaitya at Kathmandu.« Journal of the Nepal Research Center. Vol. 11 (2001): pp. 195-242.

der bliver fulgt til punkt og prikke. Det samme gælder for renoveringen. Forskellige hellige objekter, tekster, ikoner og relikvier placeres inde i strukturen, alt sammen i overensstemmelse med udførelsen af foreskrevne ceremonier der vækker den kosmiske harmoni som stupaen manifesterer.

At deltage i den 15. renovering af Swayambhu var på mange måder som at opleve starten på en ny cyklus. Med tanke på de periodiske renovationer som Stupaen har gennemgået – hvor den har været repareret, udbygget og forskønnet – ses det at hver af dem »fuldender« stupaens former og genetablerer en hel version af stedet. Som tiden går og pilgrimme fortsætter med at cirkumbulere og tilbede stedet, idet de går rundt om dens store hvide kuppel før de vender tilbage til deres hjem i Kathmandu dalen, vil Stupaens form igen begynde at forfalde og ældes, hvilket vil give mulighed for, at andre engang i fremtiden kan renovere og genetablere forbindelsen til Swayambhu. ■

NOTER

- 3) Fra: »The Stupa: Sacred Symbol of Enlightenment«. Crystal Mirrors Series; Vol. 12. Dharma Publishing, Berkeley: 1997. pp. 5-6.

Man kan læse mere om projektet og kunsthåndværkerne på www.swayambhunepal.com

Arbejdsgruppen sammen med Tsering Gellek.
Foto: TNMC

The Light of the Valley: Swayambhu's 15th Renovation

(Dharma Publishing, Spring 2011).

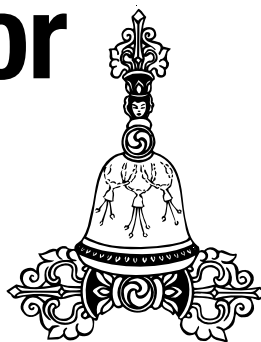
Bogen giver oversigt over hele renoveringsprojektet, og giver et sjældent indblik i Newari-kulturen og dens kunsthåndværker traditioner med forgyldning og kobber-, træskærerarbejde. Smukke billeder af Swayambhu og af renoveringsarbejdet præsenteres her sammen med en samling artikler om konservering, buddhistisk historie og kunst, geomantik og Nepals rige kulturarv, skrevet af verdenskendte eksperter på området.

Ananda-Kriti

Ananda-Kriti blev grundlagt af det team der udførte renoveringen af Swayambhu Stupa i 2010. Foreningen har dedikeret sig til at udføre kunstnerisk arbejde af bedste kvalitet, gennem anvendelse af traditionelle materialer og teknikker. Ananda-Kirti der er specialiseret i guld-, sølv- og kobberarbejde, modtager gerne større og historiske restaureringsopgaver, samt private bestillingsopgaver for højkvalitets designelementer og kunsthåndværk. Ananda-Kirti samarbejder med andre designere med henblik på at skabe eksklusive arkitektoniske designelementer og smykker, samt indendørs og udendørs elementer.

Dansk Selskab for Tibetansk Kultur

Årsberetning 2010

Ved tidligere formand Ellen Bangsbo

Året 2010 har været en overgangsfase med udfasning af sponsorater til projektstøtte, hvilket administrativt indimellem har været en udfordring. Året bragte ændringer i bestyrelsen ved at Pernille Fogh Christensen efter mange år som formand valgte at trække sig ud af bestyrelsen. Vi har i 2010 ikke afholdt café-møder, men ønsker at fortsætte med café-møder for vores medlemmer i 2011. Året 2010 markerede 25- års jubilæum for Tarab Tulkus grundlæggelse af Dansk Selskab for Tibetansk Kultur i 1985, men på grund af forsinket og ændret udbetaling af Tips og Lotto støtte måtte vi aflyse et planlagt dobbelt jubilæumsnummer af medlemsbladet TIBET. I stedet blev jubilæet markeret ved arrangement af en rejse til Tibet i oktober måned.

Medlemstal

Vi har brug for nye medlemmer. I løbet af 2010 var vores medlemstal faldende og vi er nu nær ved at være under grænsen for de 500 medlemmer vi behøver, for at bidrag kan være fradragsberettiget. Med støtte fra et af vores medlemmer fik vi i 2010 trykt et flot hvervekort med farvefoto fra Tibet og de nødvendige praktiske informationer om DSTK for at skaffe nye medlemmer.

Kontingent

Ingen ændringer i kontingentsats i 2010.

Økonomisk balance

Se kasserers regnskabsaflægning i referat fra Generalforsamling på side 13.

Butik

Vi havde salgsbod på Christiania's julemarked og desuden har vi haft et udvalg med afvarevarer til diverse arrangementer. Salget har været nogenlunde godt, men vi kan stadig mærke finanskrisen.

Medlemsbladet Tibet

Der udkom to TIBET medlemsblade i farver i 2010. I 2009 påbegyndte vi et samarbejde med Eks-Skolens trykkeri om udarbejdelse af bladets layout og efterfølgende tryk, og vi fortsætter med dette samarbejde. Der blev også udsendt to nyhedsbreve i s/h med information om aktiviteter mm.. Med kraftigt forhøjelse af portopriser fra 1. april vil vi bestræbe os på hovedsagelig at udsende nyhedsbrevet pr. e-mail. Mange medlemmer udtrykker stor glæde og tilfredshed ved at læse vores medlemsblad. Derudover blev vores medlemsblad sendt gratis ud til ca. 35 personer, hvilket inkluderer herboende tibetanere, enkelte journalister, biblioteker og samarbejdspartnere.

TIBET-HJÆLP. Det individuelle sponsorprogram og udfasning

Den individuelle sponsorordning blev afsluttet med udgangen af 2010. Vi fortsætter vores støtte til tibetanere i eksil og i Tibet gennem vores projektstøtte. Bidrag indbetalt til ellers afsluttede sponsorordninger vil efter 2011 i henhold til aftale med bidragsydere blive formidlet til henholdsvis Department of Education, Dharamsala i Indien samt Snow Lion Foundation i Nepal. Begge disse institutioner under den tibetanske eksilregering arbejder med uddannelse af unge tibetanere i eksil.

Tibet-Hjælp støttede flygtninge på følgende skoler/klostre:

- Tibetan Institute of Performing Arts (TIPA) (6.680 kr.)
- Skoler under Department of Education (129.040 kr.)
- Munke og nonner under Department of Religion and Culture (99.300 kr.)
- Munke under Dre-Gomang Cultural Association (7.200 kr.)
- Skoler i Nepal under Snow Lion Foundation (7.800 kr.)
- Bir-skolen (24.300 kr.)
- Videregående uddannelse under Tibetan Children Villages (TCV) (4.800 kr.)

Projektstøtte

Vi har støttet i 2010 følgende projekter på det tibetanske plateau:

- English Training Programme (ETP) (17.000 kr.)

Nyt projekt i 2010

Fattige tibetanske børn fra nomadefamilier:

- Children of Shambala (CoS) (30.000 kr.)

Vi har i 2010 modtaget i alt 32.830 kr. til projekterne ETP og »Children of Shambala«, som tilsammen har modtaget 47.000 kr. fra DSTK.

Restbeløb på 14.170 kr. er suppleret fra vores eget projektbudget.

Studerende på Verdens Tag

Vi har i 2010 modtaget 4.160 kr. i støtte til én ung tibetaner på videregående uddannelse i Lhasa, Tibet. Beløbet er videreformidlet til Tibet gennem Svensk-Tibetanska Skol- och Kulturföreningen.

Vi har følgende projekter i det tibetanske eksil-samfund:

Tibet Times – udgives i Dharamsala og formidler relevante artikler og indlæg om tibetansk kultur og aktuelle samfundsproblematikker i eksil-samfundet samt i Tibet. Vi har i foråret 2010 sendt 9.700 kr., som dækker årsløn for bladets reportager for 2009 og 2010.

Mahindra United World College – er en international gymnasieskole beliggende i Indien. Vi støtter friplads for en tibetaner til det to-årige skoleforløb med en afsluttende eksamen. Vores bidrag dækker udgifter til lommepenge og projekter. I 2008 har vi modtaget et beløb på 13.500 kr. hvilket dækker udgifter for studerende i hele tre år. Dermed har vi ikke ydet støttet i 2010.

Dongyu Gatsal Ling nonnekloster grundlagt af Tenzin Palmo

Dongyu Gatsal Ling klosteret, ved den tibetanske bosættelse Tashi Jong i Nordindien, grundlagt i 2001 af den engelske nonne Tenzin Palmo. DSTK har i løbet af 2010 modtaget 2.750 kr. til støtte for klosteret, som er sendt til Tenzin Palmo i foråret 2011.

Hjælp til tibetanske jordskælvsofre i Yushu

Den 14. april 2010 ramte et stort jordskælv Yushu (tib. Kyegudo), det tidligere tibetanske Kham, i det Tibetanske Autonome Præfektur i Qinghai provinsen beliggende nordøst for Tibets Autonome Region. Det kraftige jordskælv har forårsaget tusinder døde og sårede og over hundredetusinde tibetanere har mistet deres hjem, da over 90 % af befolkningen i Yushu præfektur er tibetanere. Indbetalte gavebidrag på 23.850 kr. til Dansk Selskab for Tibetansk Kultur blev videresendt til Svensk-Tibetanska Skol- och Kulturföreningen i Sverige.

Afsluttet projekt

Arya Tara School i Nepal

Vi valgte i foråret 2010 at afslutte støttet til Arya Tara School, Kathmandu, eftersom klosterscholen nu er bygget og fungerer

fint med økonomiske bidrag fra mange andre organisationer. Tak for de mange bidrag. Øremærkede bidrag modtaget i 2010 til Arya Tara School er i overensstemmelse med donorer omdisponeret til andre projekter eller til Dongyu Gatsal Ling nonnekloster i Indien.

Salg af bogen: Tarab Tulku XI, af Jeanne Andersen og Anne-Sophie Bernstorff, har i 2010 givet et overskud bog på 4.270 kr. er overført til henholdsvis Tarab Institute (Danmark) og 4.270 kr. til Tarab Ling, Dehra Dun, Indien.

AKTIVITETER I 2010

Dato	Aktivitet
14. februar	Losar – tibetansk nytår. DSTK og Tibet Charity skiftes til at afholde nytårsfest. Losar blev i år afholdt d. 13. februar af Tibet Charity på Phendeling, København.
10. april	Besøg på et tibetansk museum i København.
15. august.	Tibetansk sommer picnic på Store Søhøj. Med invitation fra Kirsten Losang afholdt vi den traditionelle sommer picnic i strålende solskin til lyden af tibetanske ønskebønner fra herboende tibetanere.
16. september	Billedforedrag om tibetanske nomader af Ellen Bangsbo på restaurant Himalaya. Arrangementet inkluderede middag og var udsolgt.
2. – 17. oktober	Jubilæumsrejse til Tibet og Nepal med Ellen Bangsbo som rejseleder.
5. december	Tibetansk madlavningskursus med Susanne Moe. Kurset blev aflyst på grund af snevej, da halvdelen af deltagerne kom fra Falster og derfor ikke kunne komme frem.
9. – 14. december	Bod på Christianias julemarked.

Lulu publikationer

Spændende artikler om nutidigt folkeliv blandt tibetanere på det tibetanske plateau kan frit downloades på internettet.

Bladet: **ASIAN HIGHLANDS PERSPECTIVES** er udkommet i 6 bind, og indeholder artikler og beretninger om tibetansk folkeliv skrevet af tibetanere med hjælp af vestlige skribenter.

Se mere her:

stores.lulu.com/store.php?fAcctID=2879203

plateauculture.org/asian-highlands-perspectives

Artikler omhandler blandt andet:

The Brag 'go Wolf Begging Ritual, Local History in Amdo – The Tsong kha Range, A New Investigation of the Geographic Position of the Bailan Capital of the Tuyuhun, Stag rig Tibetan Village – Hair Changing and Marriage, Sustainable Development of Monastic Tourism in Tibetan Areas, Matrilineal Marriage in Tibetan Areas in Western Sichuan Province

Nyt fra bestyrelsen

DSTK har fået ny formand

Rolf Gilberg (født 1942) er ny formand for Dansk Selskab for Tibetansk Kultur. Rolf er gift med Tsamcho Dölma, og er uddannet etnograf fra Københavns Universitet (mag. scient. 1971; ph. d. 1995) og har været ansat 1963-2006 ved Etnografisk Samling på Nationalmuseet, deraf 37 år som museumsinspektør med ansvar for Centralasien, herunder de tibetanske samlinger. Rolf har besøgt Central Tibet i 1985 (som rejseleder) og Øst Tibet i 2010 med Dölma, hvor de besøgte hendes fødeegn (Axu). Rolf arbejdede sammen med Tarab Tulku fra 1962, blandt andet med udstillinger og forskning. Begge grundlagde sammen med andre Dansk Selskab for Tibetansk Kultur i 1985.

Nyhedsbreve m.m. på e-mail

Vi vil gerne takke alle jer, der de sidste måneder har sendt e-mail adresser til os. Det har stor betydning på foreningens portoudgifter.

Har du ikke allerede sendt din e-mail adresse, så send en mail til: info@dstk.dk. Skriv blot dit navn og eventuelt medlemsnummer i emnelinjen.

I 2011 er portoen steget betragteligt og derfor vil vi gerne kunne sende nyhedsbreve til så mange som muligt på mail.

Har du skiftet e-mail adresse, vil vi også gerne have besked.

Har du husket at betale kontingent for 2010 ?

Se her om du har betalt dit kontingent for året 2010. Din kontingentindbetaling er en vigtig forudsætning for vores frivillige arbejde. Uden den kan vi ikke udsende vores flotte og spændende medlemsblad »Tibet«.

Det er billigt at være medlem af DSTK:	
Enkelt medlemskab	200 kr
Par medlemskab*	300 kr
Firma medlemskab	500 kr

* (to personer på samme adresse)

Kontingent bedes indbetalt på Selskabets konto i Danske Bank: reg. nr. 1551, konto nr. 342 87 88.

Hvis dit medlemsnummer figurerer på nedenstående liste, har du ikke betalt dit medlemskontingent for 2010. Har du betalt efter 25. marts 2011, har vi ikke kunnet nå at registrere din indbetaling her i bladet, og du bedes derfor se bort fra, at dit medlemsnummer figurerer på nedenstående liste. Dit medlemsnummer står på bagsiden af dette blad.

01185 KHC
Niels Nielsen
Bygade 24, 3. th.
2650 Hvidovre

255

000

DIT MEDLEMSNUMMER

1	40	66	80	90
100	104	108	117	133
135	141	154	167	189
194	207	208	213	215
216	267	282	285	303
310	331	332	352	365
374	377	378	379	383
385	391	394	406	438
447	450	452	453	455
464	476	518	519	528
540	570	591	604	690
699	714	753	790	797
805	809	818	848	867
879	885	889	900	908
916	918	948	964	986
999	1026	1047	1070	1100
1105	1106	1116	1119	1155
1172	1179	1183	1185	1195
1200	1211	1213	1220	1230
1231	1249	1250	1266	1282
1295	1296	1300	1309	1312
1323	1336	1340	1341	1343
1355				

Hvis dit medlemsnummer står på denne liste, har du ikke betalt dit kontingent for 2010.

Nye medlemmer

Vi har brug for nye medlemmer i vores forening, så vi kan fortsætte med at støtte tibetanere og udbrede kendskabet til den tibetanske kultur.

Har du nogle ideer, så vi kan skaffe flere medlemmer, vil vi meget gerne høre fra dig.

Kender du nogle steder, hvor der kan ligge informationsmateriale om vores forening, så lad os det vide. Vi kan sende materialet direkte eller til dig.

Bliv frivillig i DSTK

Alt arbejde i Selskabet udføres frivilligt af bestyrelsen og andre aktive.

Vi har et godt og uformelt samarbejde, hvor engagement og interesse for den tibetanske sag er drivkraften.

Da vi ønsker at styrke DSTK og vores aktiviteter endnu mere, har vi brug for nye frivillige.

Send os en mail på info@dstk.dk eller ringe til os for at høre nærmere på tlf. 3526 7926.

Referat af generalforsamling

i Dansk Selskab for Tibetansk Kultur

Den 24. marts 2011, kl. 19.00

Dagsorden:

1. Valg af dirigent
2. Årsberetning
3. Regnskabsaflæggelse
4. Fastsættelse af kontingent
5. Valg af bestyrelse
6. Valg af revisor
7. Indkomne forslag
8. Eventuelt

Valg af dirigent

Som dirigent blev valgt Jonna Rives.
Som referent Ellen Bangsbo.

Dirigent bød velkommen og konstaterede at generalforsamlingen var lovligt og rettidigt indkaldt.

Årsberetning

Bestyrelsens formand, Ellen Bangsbo, fremlagde årsberetningen, som kan læses i sin fulde ordlyd på side 10.

Ellen bemærkede, at 2010 har været en overgangsfase i forbindelse med udfasningen af sponsorater til projektstøtte. Vi fortsætter vores støtte til tibetanere i eksil og i Tibet gennem projektstøtten.

I løbet af 2010 har vores medlemstal været faldende og vi er tæt ved grænsen på 500 medlemmer vi behøver, for at at være omfattet af listen af de organisationer, hvis medlemmer og gaveydere kan opnå skattefradrag for gaver og donationer. Bestyrelsen vil arbejde på, at skaffe flere medlemmer i løbet af året.

Årsberetningen blev godkendt.

Regnskabsaflæggelse

Kassereren fremlagde de to separate regnskaber og havde følgende bemærk-

ninger: Dansk Selskab for Tibetansk Kultur fik i 2010 et underskud på 56.935 kr. Indtægerne er i 2010 115.644 kr., et fald i forhold til 2009 på 44,7 %. Mindreindtægten skyldes dels et fald i medlemstal og medlemskontingenter med 85 %. Varesalg og salg af egne udgivelser er faldet fra 146.903 kr. til 23.169 kr. Den mindre indtægt skyldes overvejende, at Selskabet i 2010 ikke har deltaget med salgsbod ved større arrangementer, som tilfældet var i 2009. Selskabet vil i 2011 afprøve alternative finansieringskilder.

Selskabets udgifter er samlet reduceret fra 253.156 kr. i 2009 til 172.582 kr. i 2010, et fald på 68,2 %. Her skal specielt fremhæves, at varekøb er reduceret fra 99.084 kr. i 2009 til 6645 kr. i 2010. Selskabet har haft en udgift til en medlemshvervefolder i 2010 på 8.763 kr. Udgiften har delvis været sponsoreret af en medlemsdonation, som imidlertid har været bogført i 2009.

Endelig har Selskabet i 2010 afregnet overskud fra salg i 2009 af mindebog om Tarab Tulku med 18.325 kr. til Tarab Ling Institute i Danmark efter aftale med forfatterne.

Selskabet har i midten af december 2010 fået bevilling fra Tips- og Lotto på ialt 19.076 kr. til køb af 2 computere, mødebord og reoler.

Egenkapitalen udgjorde pr. 31.12.2010 kr. 31.556.

Tibet Hjælp fik i 2010 et underskud på 68.151 kr. I forbindelse med beslutning om udfasning af sponsorafdelingen ultimo 2010 har bestyrelsen ønsket, at støtte fremtidige aktiviteter primært skal finansieres ved øremærket projekt-

støtte. De samlede indtægter til sponsorater, projektstøtte, gaver og bidrag har i 2010 været kr. 294.495 kr. til sammenligning med 320.830 kr. i 2009.

De samlede udgifter til sponsor- og projektstøtte har i 2010 været på ialt 354.130 kr. mod 294.495 kr. i 2009. Egenkapitalen udgjorde pr. 31.12.2010 kr. 97.767.

Regnskaberne blev godkendt.

I forbindelse med, at Tibet Hjælp udfases i slutningen af 2010 er alle aktiviteter ved at blive samlet under Dansk Selskab for Tibetansk Kultur, herunder projektstøtte.

Fastsættelse af kontingent

Kontingent uændret i 2011.

Valg af bestyrelse

Bestyrelsen består af fem ordinære medlemmer og to suppleanter, som alle vælges for 2 år af gangen.

- Jonna Rives blev valgt ind i 2003. Jonna er på genvalg i 2011 og ønsker ikke genvalg.
- Ellen Bangsbo blev valgt ind på ekstraordinær generalforsamling i 2008, genvalgt i 2010 og er dermed ikke på genvalg i 2011.
- Susanne Moe blev valgt ind på ekstraordinær generalforsamling i 2008, genvalgt i 2010 og er dermed ikke på genvalg i 2011.
- Grethe Sørvig blev valgt ind som suppleant på ekstraordinær generalforsamling i 2010 og er dermed ikke på genvalg i 2011. Bestyrelsen indstiller, at Grethe indvælges som ordinært medlem.
- Uffe Meulengracht blev valgt ind som suppleant på ekstraordinær general-

forsamling i 2010 og er dermed ikke på genvalg i 2011. Bestyrelsen indstiller, at Uffe indvælges som ordinært medlem.

Tre medlemmer havde meldt deres kandidatur til bestyrelsen :

Rolf Gilberg

Wangdi Gyaljen

Birgitte Spanggaard

Alle tre medlemmer blev valgt ind, Rolf som ordinært medlem, Wangdi og Birgitte som suppleanter.

Den samlede bestyrelse ser nu således ud:

Rolf Gilberg (formand)

Grethe Sørvig (næstformand)

Susanne Moe (kasserer)

Ellen Bangsbo

Uffe Meulengracht

Wangdi Gyaljen (suppleant)

Birgitte Spanggaard (suppleant)

Bestyrelsen ser frem til det fortsatte arbejde med at bidrage til oplysning om og bevarelse og udvikling af tibetansk kultur.

Valg af revisor

Som revisorer blev Birgit Nielsen genvalgt. Elsebeth Vienberg er på genvalg i 2011 og ønsker ikke genvalg.

Jonna Rives blev valgt ind som revisor

Indkomne forslag

Ingen.

Eventuelt

Et medlem foreslog, at foreningens vedtægter blev gennemgået i løbet af 2011 for en revision, således at vedtægterne blev tidssvarende. Bestyrelsen vil gennemgå vedtægterne inden næste generalforsamling.

Introduktion til Buddhisme og videnskab

Af Ove Lauridsen

Religioner i traditionelle samfund har været i stand til at forklare sig selv gennem egne hellige skrifter og ritualer, men i moderne tid er det blevet nødvendigt at indgå i dialog med andre værdi- og videnssystemer, hvor især neurobiologi, psykologi, kvantefysik og kosmologi er aktuelle.

Derfor opfordrede Dalai Lama for en del år siden til at undersøge sammenfald og modsætninger mellem den moderne videnskab og de årtusindgamle buddhistiske skrifter. Hans velvilje og interesse for videnskab har skabt en særlig institution – Mind and Life Institute, som afholder konferencer hvert andet år med Dalai Lama, tibetanske lærde og en række fremstående vestlige forskere og videnskabsmænd. Han efterlyser især en »opdatering« af den klassiske Abhidharma kosmologi, hvor f.eks. afstanden til Solen og Månen ikke er i overensstemmelse med fakta. Han fremhæver nytten af empiriske beviser opnået ved eksperimenter, som uden videre kan integreres i den tibetanske buddhisme, hvor der aldrig har været tale om at tro på noget absolut. I stedet er der tale om en udvikling gennem forståelse, detaljerede analyser af sindets natur og i det hele taget viden opnået gennem personlige erfaringer ved meditation osv. Det gør det nemt for buddhismen at indgå i en dialog med et videnskabeligt system, hvor de empiriske resultater er grundlaget for ny viden.

Der er mange overraskende ligheder mellem den buddhistiske kosmologi og den moderne kosmologi. Det er, at Universet opstår, udvikler sig og endelig forgår over et meget langt tidsrum. Denne proces gentages uendeligt i både fortiden og fremtiden, hvor der endog tales om et uendeligt antal universer. Hvis vi

oversætter de ord, som beskriver den buddhistiske kosmologi for to tusinde år siden til et moderne sprog, finder vi et forbløffende sammenfald med beskrivelser af afstande målt i milliarder af lysår, stjerner og planeter som dannes af enorme støvansamlinger (hvirvelvinde) samt tidsperioder, som i den buddhistiske kosmologi måles i Kalpa'er. Den store Kalpa (Mahakalpa) består af fire Kalpa'er, som hver består af 20 mindre Kalpa'er. De fire Kalpa'er står for perioder med opløsning, ingenting, opståen og endelig den Kalpa hvor Universet eksisterer med levende væsener og materielt stof.

Når den moderne kosmologi således giver anledning til, at den buddhistiske kosmologi skal skrives om, foreligger der allerede mange tegn på, at den buddhistiske beskrivelse af vores bevidsthed vil vise sig at være en stor inspiration for den vestlig videnskabs forståelse af sindets natur, som stadigvæk er et uafklaret mysterium. I den forbindelse vil nutidens kraftige computere være et vigtigt redskab til forståelsen af, hvordan hjernen og hele menneskets nervesystem fungerer.

Livet kan ses som et laboratorium, hvor man arbejder på at få en bedre forståelse af livet selv og dets omgivelser, og her er alle ikke-dogmatiske synspunkter velkomne. For at komme videre er der oprettet en hjemmeside på dansk, hvor der f.eks. er ti timers video fra konferencerne afholdt af Mind and Life Institute med Dalai Lama og meget mere. Hvis du har bidrag til hjemmesiden, kan de sendes under menupunktet Kontakt. ■

www.buddhisme-videnskab.dk

Medlemsbladet

»TIBET«

Som medlem af Dansk Selskab for Tibetansk Kultur modtager du et spændende medlemsblad, Tibet, to gange om året med artikler om tibetansk kultur og religion og annoncering af aktiviteter. Bladet er på 32 sider i A4-format med fotos og andre illustrationer i farver og sort/hvid. Derudover modtager du to nyhedsbreve årligt med annoncering af aktiviteter og anden relevant information.

Tekstbidrag:

Tekstbidrag til bladet modtages gerne. Send venligst indlægget som vedhæftet fil til vores mail-adresse info@dstk.dk.

Redaktionen forbeholder sig ret til at foretage ændringer i indlæg eller afvise helt, hvis det falder uden for Dansk Selskab for Tibetansk Kulturs vedtægter og formål.

Annoncering i Tibet

Omkring 1000 mennesker med interesse for det tibetanske buddhistiske kulturområde (Tibet, Ladakh, Nepal,

Mongoliet og Bhutan) læser dette smukke blad i A4 format med 32 sider, halvdelen i farver. Med din annonce når du ud til din målgruppe, samtidig med at du støtter vores oplysningsarbejde om den tibetanske kultur. Bestyrelsen forbeholder sig ret til at afvise annoncer og der lægges vægt på, at annoncer indhold har relation til bladets indhold og ikke er i konflikt med Selskabets virke.

Reproklart materiale kan leveres i følgende formater: Illustrator.eps (outline) – højtopløst PDF-format (300 dpi) eller på CD-rom i InDesign format vedlagt alle skriftter og billeder.

Send din annonce til info@dstk.dk

CARROT BARFI

–Tibetansk dessert –

Af Susanne Moe

Ingredienser:

2 kopper fintrevet gulerod
2 kopper mælk
½ kop smør
1 kop sukker
1 tsk stødt kardemomme
½ kop mandler i tynde skiver
½ kop gyldne rosiner
½ kop cashew nødder
Lidt rød frugtfarve

Sådan gør du:

Kom gulerod og mælk i en tykbundet gryde og bring det i kog. Skal herefter simre ved svag varme under låg i ca. 1 time. Rør i gryden jævnligt.

Smør, sukker, kardemomme, mandler, rosiner, cashewnødder og rød frugtfarve blandes i. Lad det simre yderligere 15-20 minutter indtil blandingen er blevet tyk.

HER ER DET VIGTIGT AT RØRE I GRYDEN HELE TIDEN. .

Tages af varmen og kommes i en godt smurt form i et 2-3 cm tykt lag. Stilles i køleskab natten over.

Servering:

Skæres i firkanter (2x2 eller 3x3 cm), drysses med fintsnittede mandler. Bør serveres kølige.

– VELBEKOMME!

PRISER OG OPSÆTNING

Annoncestørrelse	Pris for fire farver	Pris for sort/hvid
1/8 side	450,-	300,-
1/4 side	750,-	450,-
1/2 side	1000,-	750,-
1 helside	1700,-	1200,-
Annonceformater	Bredde x højde i mm.	
1/1 side	175 x 226 mm	
1/2 side	175 x 112	
1/4 side (2 spalter)	114 x 86	
1/8 side (1 spalte)	53 x 86	

Hunde blandt tibetanere: tibetanere blandt hunde

Tibetanere er ikke kun kendt for deres smørte, de er også kendt for deres hunde – både små som store. I december 2010 blev en tibetansk mastiff hvalp købt for 2 millioner US dollar (16 mill. yuan) af en kineser i Beijing. Hvordan kan en hund sælges for et sådant beløb?

Tekst og foto af Ellen Bangsbo

Alle, der selv i korte perioder har opholdt sig nær ved eller sammen med tibetanere, har ikke kunnet undgå at bemærke tilstedeværelsen af en eller flere hunde. Det gælder enten man været gæst i en privatbolig, i et tibetansk buddhistisk kloster, ved nytårsdanse »Losar Cham« eller andre diverse festligheder, hvor man ofte kan se en eller flere hunde træde ind på arenaen fuldstændig upåagtet af en lang række dansende Mahakala med frygtindgydende masker. Der findes selvfølgelig et utal af gadekryds og omstrejfende hunde. De fleste kender til den lille tibetanske Lhasa apso der både kan vogte og kæles med, men den har små spidse tænder og man skal ikke underkende dens størrelse og temperament. Den anden verdenskendte hund blandt tibetanere er den store tibetanske mastiff, som derimod er en frygtindgydende og agtpågivende vagthund og som hovedregel kun kan berøres af en person, der har kendt hunden siden hvalpetiden. Denne artikel vil hovedsagelig omhandle den store tibetanske mastiff.

Tibetansk mastiff

Den tibetanske mastiff siges at have en stamtavle på op mod 3.000 år. Generelt findes der to typer af den tibetanske mastiff: »Do-khyi«, som ofte refererer til nomadernes hunde, og »Tsang-khyi«, der som navnet antyder stammer fra Tsang og er en noget større og tungere hund. Hanhunde kan blive op til 80 cm

Artiklens forfatter i selskab med en gammel skikkelig Mastiff hund ved Yamdrok Tso, Tibet 2010.

høje, men de fleste er af en noget mindre størrelse på ca. 60-70 cm i højden. Der er prestige i at være ejer af en stor mastiff, ikke kun for at besidde en god vagthund, men også at man har råd til at fodre den. Da den lever på det tibetanske plateau, har den selvfølgelig en tyk pels, der kan holde den varm selv om vinteren hvor temperaturen falder helt ned til 20-30 minusgrader, og hvor den om natten ofte ikke er bundet, men løber omkring det nomadetelt eller den ejendom den er trænet til at vogte. Den har hovedsa-

gelig sort pels, og kan ofte have brunlige og hvide spots ved benene, bryst og snude samt en lys plet over øjet.

Tibetanske nomader sætter sommetider en stor rød uldkrans omkring hundens hals, for at få den til at se mere farlig ud, nærmest løvelignende. En tibetanske mastiff er kendt for at have et barskt temperament, men hvor bidsk den reelt er, afhænger nødvendigvis af dens personlighed samt i overvejende grad af måden, den er opdrættet på. Har hunden fået en kærlig og tryk opvækst

Fra venstre:

Hund ved et tibetansk nomadetelt.

Tibetaner med sin mastiff hund ved Yamdrok Tso.

selvsagt kunne komme nær på hunden når den er voksen, men Robert Ekvall, en amerikansk missionær der i lange perioder (1928 – 1936) levede blandt de tibetanske nomader skriver i sine artikler om, at han ofte blev kontaktet af nomader der søgte hjælp for hundebid.

Det er som regel de mere hjemmegående kvinder der har tættest bånd med hundene, da det er dem der fylder madskålen, og modsat har de jo også brug for hundens beskyttelse, når de om dagen er alene med børnene. Kvindernes tætte bånd med hundene fik jeg demonstreret for nogle år siden, hvor jeg i en uge boede hos en nomadefamilie i Sershul, Sichuan – det tidligere Kham. Det var i slutningen af juni, og derfor kom der undertiden forbipasserende nomader med diverse bohaver og dyrehold på vej til deres »sommergræs«. Disse nomader havde selvfølgelig deres hunde med, og ved en lejlighed slap »min« families hund løs fra sit tøj for at løbe op og gø mod de fremmede hunde; hvorefter datteren stillede sig op og piftede nogle gange – og minsandten om ikke hunden med det

uden at være sat for meget i lænke, kan den godt være kælen eller i det mindste fredsommelig for de personer, den tydeligvis kan fornemme er velkommen hos dens ejer. Selv har jeg mødt både bidske og kælnet tibetanske mastiffer, men jeg har aldrig strakt hånden ud mod en mastiff før jeg har opholdt mig en del tid i dens territorium og sikret mig, at den ved jeg er der som en velkommen gæst. Generelt er den dog ret reserveret overfor fremmede. Som de fleste andre hunde i de asiatiske områder, sover den om dagen, for at den kan være mere vagtsom om natten og med sin larmende gøen, nærmest som et tågehorn, forhindre besøgende gæster eller andre i at få en god nats søvn. Den kan leve i 10-14 år, hvilket er et langt hundeliv for en hund af den størrelse.

Social hundestatus

Vi har hørt, at »I Kina spiser de hunde«, og der findes faktisk diverse nutidige kinesiske kogebøger med madopskrifter, der inkluderer hundekød. Tibetanere kunne aldrig finde på at spise hundekød, og de foragter enhver, der kunne finde på at gøre det. Modsat mange andre asiatiske samfund, hvor hunde er stig-

matiseret som laverestående væsener og knap nok tolereres som en nødvendig vogter, er hunden blandt tibetanere et værdsat dyr, som symbolsk æres i traditioner. Blandt de 12 dyr der betegner den tibetanske 12 årige astrologiske cyklus, anses hundens år for at være et godt og lykkebringende år, helt på linje med tigers og hestens år. Blandt tibetanere anses hunden for at have specielle nyttige evner, som at kunne se spøgelser og dæmoner, hvilket i en rolle som vogter vel ikke er dårlige kvaliteter – set fra et tibetansk synspunkt.

Da hunden anses som et individ med personlighed, giver tibetanere deres hunde et navn. Hundenavne kan variere fra »Gya« (Den store) til »Gya Ngak« (Den store sorte), »Senge« (Løve), eller religiøse navne som: »Sangye« (Buddha), »Dondrup« (Den erkendte - som også er et navn for Buddha), »Drolma« (Tara - navnet på den kvindelige guddom der beskytter Tibet) eller det meget brugte navn »Tashi« (Velsignelse). Mange af disse navne benyttes også som tibetanske personnavne. Som børn er de fleste steder, elsker tibetanske børn at lege med familiens mastiff hvalpe. Børn der kender en hund fra dens tid som hvalp vil

samme kom løbende tilbage til hende, til trods for færten af fremmede hunde. Jeg var meget imponeret...

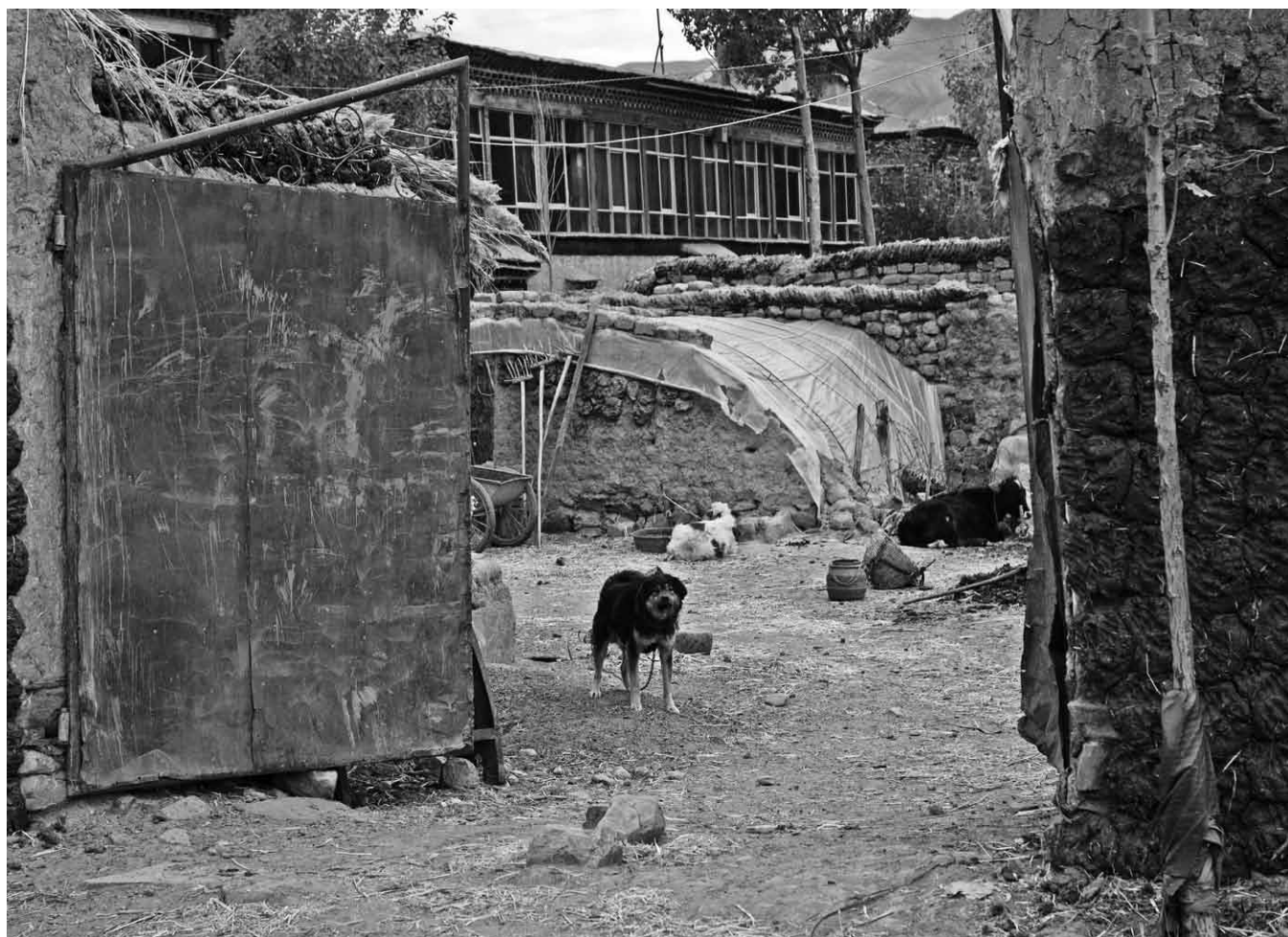
En dygtig vagthund

Blandt nomader og bønder, samt i klostrene anvendes den store mastiff selv sagt som vagthund. Hos bønder ses vagthunden placeret ved et hundehus nær ved porten til indhegningen omkring huset. Hos nomader er hunden tøjret til en pæl nær teltets indgang. Traditionelt havde nomaderne bosat i telte som regel mindst to hunde, en bidsk mastiff samt en mindre hund der om dagen patruljerede omkring teltet. Den mindre hund fungerer som »ydre« vogter, og dens konstante gøen signalerer til fremmede, at her er der en hund på vagt. Den store mastiff fungerer som en »indre« forsvarer og fjerner sig som regel ikke så langt fra teltet eller huset. Hvis hunden begynder at gø vildt og uregelmæssigt

betyder det »alarm«, og skulle dette ske ville en tibetansk hundeejer som regel være i stand til at vågne øjeblikkeligt, selv fra dyb søvn, og skyndsomt stå op for at undersøge, hvad der kan være galt. Hvis en indtrængende tyv på hesteryg er så uheldig at blive angrebet af boets forsvarende hunde, skal han passe godt på at blive siddende i sadlen: falder han af hesten ned blandt de løse og frygtindgydende hunde skal jeg ikke regne med at rejse sig igen nogensinde. Hvis en hund skader en uinviteret gæst bliver der ikke efterfølgende opkrævet »blodpenge« som erstatning – det er den chance man tager ved at nærme sig en hund uden at være inviteret af dens ejer. Hunde går løse om natten, og når jeg har overnattet blandt nomader i deres sorte telte, blev jeg altid indtrængende advaret af mine værter om, at jeg under ingen omstændigheder måtte gå på natlige toiletbesøg alene. Hvis jeg havde behov for at

gå udenfor om natten skulle jeg vække en af mine værter for at blive ledsaget udenfor. Omvendt havde mine morgentidlige eller sene toiletbesøg nær teltet den effekt, at jeg overfor hundene fik »markeret mit territorium« og klart signaleret, at jeg hørte til ved teltet.

Nogle hushold kan have mange hunde. At have mange hunde viser velstand, gode store mastiff hunde kan spise betragtelige mængder føde på en dag. I det traditionelle tibetanske samfund før 1959 var rigtig gode mastiff hunde sjældent til salg, men kunne kun skaffes gennem gode personlige kontakter eller ved byttehandler. De fleste tibetanere vil nødig se sig selv vedhæftet en betegnelse som »hundehandler« – handel med hunde anses mere som en tjenesteydelse frem for at være en indbringende handel. En god mastiff hund kunne koste op mod det samme beløb som købet af en hest, og en god

vagthund anerkendes som en nødvendig allieret til beskyttelse af værdier og mod fælles fare. Set i dette perspektiv er 16 mill. yuan måske ikke for meget at betale for en god hund! Tibetanernes anerkendelse af den tibetanske mastiff hund fremhæves i det tibetanske ord-sprog: »De tre vigtigste værdier for en mands færden på græssteppen er hans gevær, hans hest og hans hund«.

Blandt tibetanske nomader

Hunden bruges ikke som trækdyr, som man ellers ser det hos grønlandske slædehunde eller på den sibiriske tundra. Når nomader flytter boplads til sommergræs forventes hunden kun at transportere sig selv, undtaget små hvalpe der stoppes ned i saddeltasker. Tidligere benyttedes hunden som jagthund, men i dag er jagt ikke længere så almindelig blandt nomaderne, dels på grund af en genopfrisket buddhistisk overbevisning mod at slå dyr ihjel, men også grundet at mange tibetanske nomader igennem det sidste årti af de kinesiske myndigheder er tvunget til at blive bofaste, sælge eller slagte deres dyrehold og leve i nyopførte barakker eller mindre huse opført i nærheden af de mindre byer på plateauet. Dog følger hunden med ind i disse »barakbyer«, mindst én hund pr. familie kan man ikke leve foruden.

Uanmeldte gæster findes ikke: man kan ikke nærme sig tibetanske nomadetelte eller huse uden at blive mødt af en forsvarende bidsk hund. Etnografen Robert Ekvall mente derfor, at hundens funktion i det tibetanske nomadesamfund til en vis grad skabte en isolerende effekt for familien. Til gengæld havde et tæt samvær med hunde en socialiserende effekt for børnene, der ofte legede med de mindre hunde, især hvalpe. Hvis hunden af uforklarlige årsager ikke kan lide gæsten, hvad der undertiden sker, kan selv ejeren have svært ved at

holde styr på hunden, og man er derved helt prisgivet hundens ejer for beskyttelse, mens man eskorteres væk fra telt eller hus.

Velsignede hunde

Selv i de tibetanske buddhistiske historier har hunden en plads. Alle der interesserer sig for tibetansk buddhisme kender historien fra det 11. århundrede om mødet mellem den store poet og yogi Milarepa og jægeren der jagter en hjort. I denne historie har jægerens bid-ske jagthund en prominent plads, hvor den efter mødet med Milarepa bliver fredelig og siges at være blevet befriet fra lidelsens vej og ophøre med at jage. Dog er der i rollen som jagthund nok ikke tale om en Mastiff, men snarere en mere slank »Greyhound« afstamning. En anden historie fortæller om Milarepas fortolkning af sin discipel Rechungpas drøm om hunde - at disse hunde repræsenterede Kandroma, de hellige mytologiske kvindeskikkelser indenfor tibetansk buddhisme. Det er måske med disse historier i erindringen, at den tidligere Kalu Rinpoche ved en Kalachakra indvielse i Stockholm i 1982 velsignede den tilstedeværende hund, medbragt af den svenske oversætter. Til min og an-

dre tilstedeværendes store forbløffelse modtog denne hund alle velsignelser fra de indviende objekter direkte fra Kalu Rinpoches hånd. Selv det røde bånd der som symbol på uvidenhed benyttes under indvielsen, blev nydeligt sat fast på hundens pande. Ak ja, det er måske ikke altid det værste at være en hund. ■

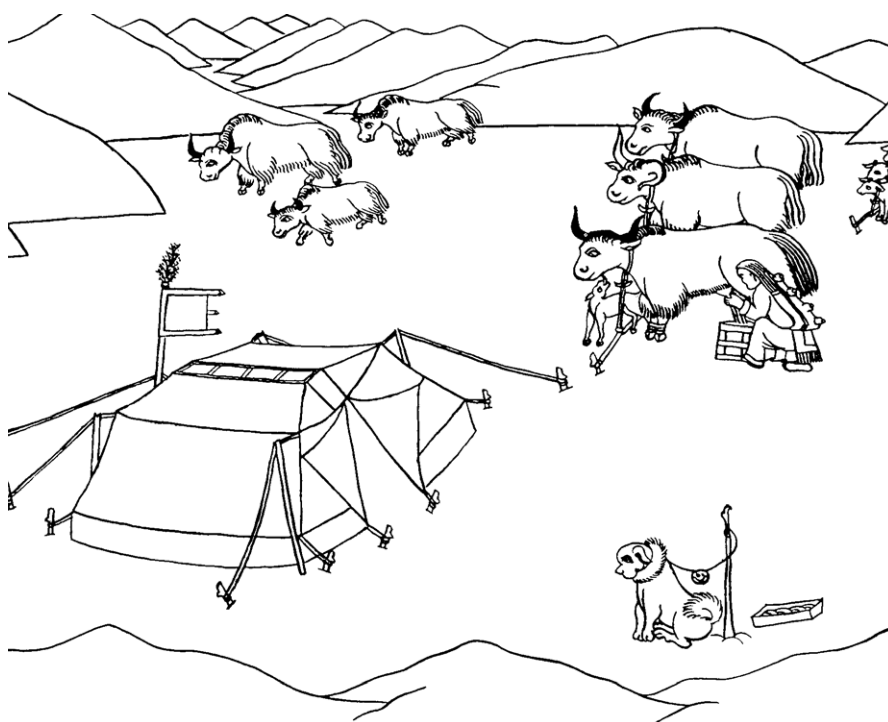
NOTER

Anvendt litteratur:

Ekvall, Robert B. (1968). *Fields on the Hoof. Nexus of Tibetan Nomadic Pastoralism*. Holt, Rinehart and Winston: New York.

Thargyal, Rinzin (2007). Toni Huber (ed.). *Nomads of Eastern Tibet. Social organization and Economy of a Pastoral Estate in the Kingdom of Dege*. Brill: Leiden.

Tibetan Mastiff sold for USD two million. By K J M Varma. Beijing, Dec. 22. 2010 (PTI).

Tibetanske nomader. ►
Tegning af Lobsang Tenzing i Ekvall 1968.

◄ Her vogter jeg! Vagthund ved indgang til et bondehus ved Shigatse, 2010.

Til Tibet – Verdens Tag

En beretning fra DSTK Jubilæumsrejse

Tekst og foto af Ellen Bangsbo

Rejsen til Tibet var planlagt som en markering af DSTK's 25 års jubilæum, og var arrangeret specielt for vores medlemmer, men der var dog kun tre medlemmer med på turen. Til gengæld er der flere fra gruppen, der efterfølgende har meldt sig ind i selskabet. Vi var 14 deltagere + Ellen Bangsbo som rejseleder taget på en 16 dages rundrejse til Tibet fra 2. oktober til 17. oktober 2010. Der var ikke så meget »Kina« omvisning på turen, andet end et par timers hurtig rundtur i Beijing inden vi med lokalfly fløj videre til Xining, hovedstaden i Qinghai provinsen, der markerer grænselandet

mellem det etniske Tibet og Kina. I Ta'er ved Xining så vi Kumbum klosteret, som er fødestedet for Tsongkapa, grundlæggeren af Gelukpa sekten. Xining er en moderne storby, og her findes flere interessante Nangma barer med tibetansk danseshow, men efter den lange flyvetur foretrak alle at overgive sig til en god nats søvn på hotellet.

Før vi den følgende aften steg ombord på Himmelekspressen nåede vi at spise frokost sammen med DSTKs samarbejdspartnere: Charlotte Pedersen, der underviser unge tibetanere i engelsk ved ETP programmet, og Jan Terje der leder projektet »Børnehjem Uden Vægge«

ved den norske ngo »Children of Shambala«. Begge projekter yder støtte til tibetanere bosat ved Rebkong i Qinghai provinsen, det tidligere Amdo. Desværre havde vi ikke tid til at besøge dette område, men det var godt at høre nyt om projekterne og at præsentere Charlotte og Jan for gruppen.

De næste 24 timer havde vi fornøjelse af at opleve en af verdens mest spektakulære togrejser – en rejse over den tibetanske højslette og 5.000 meter høje bjergpas til den hellige by, Lhasa. Vi indkvarteredes i sovekupéer med plads til seks personer, hvor de nederste køjer om dagen fungerer som fælles område.

◀ I Xining mødtes vi med vores lokale samarbejdspartnere ved projekterne ETP - Charlotte Pedersen og Children of Shambala - Jan Terje.

Over høje bjergpas til Nepal – et fotostop ved en lille tibetansk markedsbod.

Fra togets vinduer har vi et godt udsyn til det smukke landskab og vi passerer bl.a. den store Qinghai Hu, Koko-Nor søen i 3.260 meters højde med det meget blå vand.

Næste eftermiddag ankom vi til den moderne togstation i Lhasa, bygget med inspiration af Potala paladsets arkitektur, hvilket ikke alle tibetanere er lige begejstrede for. Siden oprøret i marts 2008 er pladsen foran stationen praktisk taget ryddet for folk og kinesisk militær er stærkt repræsenteret overalt i området ved stationen, og i øvrigt også i resten af Lhasa. Denne massive autoritative tilstedeværelse er først og fremmest rettet mod byens tibetanere, men som turist kan man dog stadig gå frit omkring, og de mange tibetanere der arbejder i turistindustrien sætter stor pris på vores tilstedeværelse.

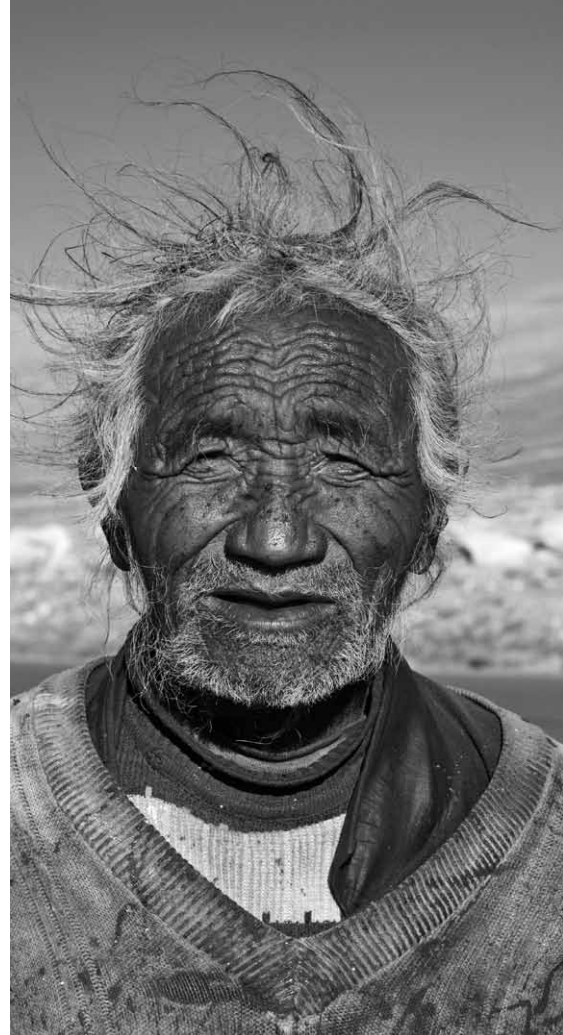
I de følgende dages ophold i Lhasa besøgte vi selvfølgelig Dalai Lamas mægtige Potala palads, Sera klosteret hvor munkene demonstrerer deres talenter i den buddhistiske filosofiske debat, samt Tibets helligste tempel bygget i det 7. årh., Jokhang templet, som pilgrimme og fastboende dagligt cirkumbulerer mens de fremsiger bønner, taler med forbigående eller i mobiltelefon. Barkhor området ved Jokhang templet blev hurtigt en favorit til slentreture med iagttagelse af folkelivet.

Fra Lhasa fortsatte vi til Tibets første kloster Samye, hvor vi efter en overnatning i klosteret nye gæstehus via den smukke turkisfarvede Yamdrok Tso sø kørte til den gamle handelsby Gyantse. I Gyantse mødte vi lokale pilgrimme ved den store Kumbum stupa (beskrevet i TIBET nr. 76), og i Tibets næstestørste by, Shigatse, besøgte vi Tashilumpo klosteret. Med udsigt til verdens højeste bjerg, Mount Everest, kørte vi til Sakya klosteret. At besøge Sakya klosteret var for mig en fantastisk oplevelse. Sakya klosterets mure og selv de omkringliggende huse er dekoreret i Sakyas karakteristiske grå mure med hvide, blå og røde striber – et meget flot syn.

Fra Sakya kørte vi sydpå med en enkelt overnatning i Shegar, en anderledes og

kold oplevelse i 4.000 meters højde – i øvrigt den eneste kolde overnatning på turen. Næste dag bød på en spektakulær køretur over to høje pas på 5.124 m og 5.2000 m, udsigt til Mount Everest og et overvældende panorama view over Himalayas bjergtinder i strålende sol og en blå himmel, som specielt oktober måned kan byde på. Eftersom vi på dette tidspunkt havde opholdt os på plateauet i 10 dage var der ingen der fik højdesyge. Efter en sidste overnatning i grænsebyen Zangmo, ankom vi til Nepal med anderledes ikke-asfalterede veje, som vi havde vænnet os til på det meste af rundturen i Tibet. I Kathmandu besøgte vi bl.a. de buddhistiske helligdomme, Swayambhu stupa og Boudhanath stupa. Efter vores tur i Tibet syntes nogle, at Kathmandu ikke var så stor en oplevelse som Tibet, men til gengæld var turen sydpå overland fra Tibet til Nepal en helt enestående oplevelse, der fuldt ud retfærdiggjorde et ophold i Nepal.

Gruppen har efter hjemkomst i samarbejde udarbejdet en fælles rapport illustreret med mange foto, hvorfra brudstykker af denne rejsebeskrivelse er taget. ■

Vindblæst mand ved et bjergpas på vejen mod Nepal

▼ Sakya klosteret i Sydtibet

Nyt om projekter

Støt tibetanerne

Gavebidrag skal indbetales til Selskabets bankkonto (eller send en check): Danske Bank, reg. nr. 1551. Kontonummer: 342 8788. Husk at skrive hvilket projekt gavebidraget er tiltænkt.

Igangværende projekter

Som tidligere nævnt i Tibet formidler vi humanitær støtte til udvalgte projekter eller etablerede institutioner blandt eksiltibetanere i Nepal og Indien, samt også til tibetanere bosat i de tibetanske autonome områder på Himalaya plateauet.

Vores overordnede formål med at yde humanitær støtte til tibetanerne er at bidrage til:

- at tibetanerne kan beholde og udvikle deres særegne kultur
- at tibetanerne som befolkningsgruppe kan opnå de ressourcer og kompetencer, som gør at de kan opretholde et værdigt liv uden sult og fattigdom

Vores strategi er at yde finansiel støtte inden for følgende områder:

- Uddannelse, generelt
- Uddannelse med fokus på kvinder
- Sundhedsfremmende projekter
- Kulturbevarelse og civilorganisationer

Læs mere om vores projekter på www.dstk.dk

Baseret på bidrag støtter vi følgende projekter på det tibetanske plateau.

ETP. The Huangnan Nationalities Teachers' School – som er en »senior middle school« beliggende i Rebkong, den tibetanske region tidligere kendt som Amdo i Qinghai provinsen nordøst for Tibets Autonome Region (TAR). Her kan tibetanske unge deltage i et særligt

tre-årigt undervisningsforløb i engelsk, English Training Programme (**ETP**), som er en del af deres læreruddannelse. De unge tibetanere kommer hovedsagelig fra fattige nomadefamilier, og vi ønsker derfor at give økonomisk hjælp til bøger, eksamensafgifter, mad og transport til de dårligst stillede unge. Vi vil meget gerne fortsætte med at støtte disse elever og modtager gerne bidrag.

Hvis du ønsker at støtte ETP projektet, skal du skrive **ETP** på din indbetaling.

Du kan læse mere om uddannelsen på vores hjemmeside www.dstk.dk/projekter.html

Støt fattige tibetanske børn fra nomadefamilier

Children of Shambala (CoS) er en norsk NGO, som arbejder med uddannelses- og sundhedsprojekter i det tidligere Amdo, beliggende i Qinghai provinsen nordøst for Tibets Autonome Region (TAR). CoS har de sidste to år arbejdet hovedsagelig i Zeku kommune, som ligger 250 km syd for provinshovedstaden Xining. Zeku er hovedsagelig befolket af Amdo-tibetanske nomader, som i århundreder har levet af deres dyr, yakokser og får. Children of Shambala's projekt »Børnehjem Uden Vægge« er et reelt forsøg på at hjælpe forældreløse børn i at forblive i skole samt til en eventuel efterfølgende uddannelse. I projektet hjælper man børn fra fattige nomadefamilier med mad, tøj, transport til skole eller uddannelsessted.

Vi modtager meget gerne bidrag fra medlemmer eller andre interesserede, som kan dække denne udgift. Hvis du ønsker at støtte projektet »Børnehjem Uden Vægge«, skal du skrive **Children of Shambala** på din indbetaling.

Læs mere om Children of Shambala på:

www.childrenofshambala.org og læs deres nyhedsbrev BUV-Posten på vores hjemmeside under projekter.

Vi har følgende projekter i det tibetanske eksil-samfund

Tibet Times – er den største, tibetansk sprog avis blandt eksil-tibetanere, og udgives i Dharamsala. Tibet Times formidler relevante artikler og indlæg om tibetansk kultur og aktuelle samfundsproblematikker i eksil-samfundet samt i Tibet. Vi ønsker at fortsætte med støtten til bladets lønomkostninger og nye bidrag er velkomne. Hvis du ønsker at støtte bladet, skal du skrive **Tibet Times** på din indbetaling.

Mahindra United World College – er en international gymnasieskole beliggende i Indien. Hvert år tilbydes en eksiltibetaner en friplads til det to-årige skoleforløb med en afsluttende eksamen, som er adgangsgivende til en videregående uddannelse. Vores bidrag dækker udgifter til lommepenge og projekter. Hvis du ønsker at støtte bladet, skal du skrive **UWC** på din indbetaling.

Dongyu Gatsal Ling nonnekloster grundlagt af Tenzin Palmo

Dongyu Gatsal Ling klosteret blev grundlagt i 2001 af den engelsk nonne, Tenzin Palmo, som tidligere har tilbragt 12 år i en hule i Himalaya, hvor hun praktiserede intensiv meditation. Klosteret er beliggende ved den tibetanske bosættelse Tashi Jong i Nordindien. Nonnerne kommer fra Himalaya området: Bhutan, Kinnaur, Zaskar, Ladakh, Spiti og Tibet. Nonnerne undervises i det tibetanske skriftsprog, så de kan læse de buddhistiske skrifter. Senere undervises de i bl.a. buddhistisk filosofi og ritualer. DSTK har

igennem flere år støttet dette kloster gennem gavebidrag, og pengene går til dækning af nonnernes leveomkostninger.

Hvis du ønsker at støtte Dongyu Gatsal Ling klosteret, skal du skrive **Tenzin Palmo** på din indbetaling. Læs om klosteret på: www.tenzin-palmo.com

Afsluttet projekt

Arya Tara School i Nepal

Den nepalesiske nonne Ani Choying grundlagde i 2000 nonneklosteret i Nepal, Arya Tara School, beliggende i Pharping ca. 18 km. sydvest for Kathmandu. Vi har været meget glade for at støtte klosterskolen, men da Arya Tara School modtager økonomisk bidrag fra mange andre organisationer, har bestyrelsen besluttet at afslutte vores projektstøtte til denne klosterskole. Tak for de mange bidrag. Øremærkede bidrag modtaget i 2010 til Arya Tara School er i overensstemmelse med donorer omdisponeret til andre projekter eller til Dongyu Gatsal Ling nonnekloster i Indien.

Bjergpas til Nepal 2010. Foto: Ellen Bangsbo

AKTIVITETSKALENDER

Cafémøder

DSTK vil meget gerne fortsætte med at afholde café-møder i 2011.

Ideer til oplægsholdere modtages gerne fra medlemmer.

Send os en mail på info@dstk.dk eller ring til 35 26 79 26.

Dato	Aktivitet
20. – 22. maj	»The Relic Tour« En udstilling af buddhistiske mestres relikvier. Udstillingen består af en unik kollektion af mere end 1.000 hellige, buddhistiske relikvier efter Buddha og andre store buddhistiske mestre. Åbnings-ceremoni fredag d. 20. maj kl. 17.00. Åbent fra kl. 10.00 – 19.00 hver dag. Sted: Quang Huong Temple, Havkaervej 88, 8381 Tilst. Læs mere om »The Relic Tour«, udstillingssteder og kontaktpersoner på www.maitreyaproject.org
20-22. maj	Mandala kursus med Sandrine Gousset Kurset afholdes på engelsk. Arrangeret af Unity in Duality. Sted: Tarab Institut Danmark, Store Søhøj, Hørsholm Kongevej 40, 2970 Hørsholm. Henvendelse: Kirsten Losang 26187614 eller Maria Gammeltoft på 28353740.
August	Tibetansk sommerpicnic på Store Søhøj Nærmere information i sommer nyhedsbrevet.

En losar-aften på Himalaya

Tekst og foto af Søren Christian Lassen

Den største fest i det tibetanske år er nytårsfesten, *losar*. Det er en religiøs og folkelig fest, der fejrer det nye års komme med rengøring og udrensning – både i hjemmet og i ens eget indre. I år er vi gået ind i jern-harens år. I Tibet blev losar fejret med lange ritualer i klostrene, men her i København skete det i år som et aftenarrangement på den tibetanske restaurant Himalaya den 4. marts. Aftenens program var spisning og hyggeligt samvær – foruden både religiøse og kunstneriske indslag.

Bhutaneseeren Lama Dorje og tibetaneren Wangdi Gyaljen læste en række bønner for det nye år, og Grethe Sørvig fortalte, hvad tibetansk astrologi har at

sige om året, der kommer. Traditionen tro blev gæsterne trakteret med de tibetanske nytårskager *khabse*, og vi fik også i år en lille klump dej med en spådom om året, der kommer. Nogle af spådommene var ikke særlig attraktive, og det gav anledning til megen morskab.

Aftenens overraskelse var uden tvivl Karma Lama, en tibetansk musiker der kalder sig »Culture Brothers« (navnet skyldes, at de tidligere har været flere). Han bor et så eksotisk sted som Alaska, men turnerer også rundt med sin musik. Det må kaldes en slags »tibetotekno«, hvor han synger til et på forhånd arrangeret elektronisk lydtapet. Det musikalske udtryk var fuldkommen globaliseret med tydelig reggae-inspiration, men teksterne – der var på en-

gelsk – var gennemgående udpræget politiske med skarp kritik af den kinesiske besættelse, Mao Tse-tung og de forskellige stormagter, der burde støtte et frit Tibet. Indimellem var budskabet lige lovlig forenklet, men helhedsindtrykket var interessant og et vidnesbyrd om, hvordan unge tibetanere formår at formulere et velkendt budskab om frit Tibet inden for en helt »international« musikalsk ramme.

Der var ikke så mange gæster til losar i år som for to år siden. På grund af pladsen og bordopstillingen var det lidt svært at færdes rundt i lokalet og dermed at snakke med andre end dem, man sad ved siden af. Disse småting skal ikke skjule, at det var en hyggelig og dejlig losar-aften med en rigtig god stemning. ■

◀ Karma Lama, alias »Culture Brothers«, spiller på fløjte.

Herboende Lama Dorje fra Bhutan og tibetaneren Wangdi Gyaljen læste en række bønner for det nye år.

Mahakalamaske

Tibetanske nytårsdanse

En stemningsrapport

I det tidligere kongedømme Sikkim, som nu er en delstat i Indien, har mange eksil-tibetanere slået sig ned, lige på den anden side af Jelepá-passet, med Tibet liggende på den anden side. Efter flugten fra kineserne i 1959 har en af deres religiøse ledere, Gyalwa Karmapa, bygget et nyt kloster her, et nyt midtpunkt i deres tilværelse. Det er i Rumtek kloster midt i februar 1987, og den tibetanske nytårsfest står for døren....

Tekst og foto af Flemming Skahjem-Eriksen

Oversat fra norsk af Grethe Sørvig

Jeg vågnede meget tidligt den morgen. Udenfor spillede de første solstråler over bjergene som udgør grænsen mod Bhutan, og badede Rumtek kloster i det bløde honningagtige morgenlys. Bagved og ovenfor klosteret lyste de utallige bedeflag i alle farver i det frodige landskab.

De var allerede i gang. Jeg havde mærket den dybe baslyd og dunket fra trommerne under de usædvanlige drømme jeg havde haft, hele natten igennem. De havde tilbragt hele natten med recitationer i den kæmpestore og dunkelt oplyste forsamlingshal. Nu strømmede

munkene ud fra indgangen, fra tussmørket og ud i det gyldne sollys, i en lang procession. De var klædt i de fineste, dybrøde kapper, og de bar store, flade, bølgeformede hatte på hovedet. Forrest i følget gik fire munke og blæste i hver deres lange sølvfarvede horn, mens fire andre gik foran dem, bærende på en stang, hvorpå vægten af hornene hvilede. De dybe, lange toner de frembragte lød som kom de fra jordens indre. Andre munke blæste i konkyljer og på en *gyaling* (red. et blæsehorn). Andre holdt med en hånd på hver deres tromme, der var fæstet på en pind, således at de lignede grønne, kæmpestore slikkepinde, som de slog på med spørgsmålstegnformede trommestikker.

Åndefanger og dansere

Efterhånden strømmede stadigt flere af Rumteks eksil-tibetanere til området omkring klosteret, alle klædt i deres fineste tøj. De fandt pladser på de flade hustage rundt om klostergården og langs væggene. Efterhånden blev pladsen fyldt op, og stemningen blev både munter og forventningsfuld. Midt i klostergården var der bygget en kæmpestor »åndefanger«, en cirka otte meter høj konstruktion, med en cirkulær grundflade og med mange træpinde hele vejen omkring det. Rundt omkring hele konstruktionen var der spundet tråde som på en gigantisk ten. Ovenpå var dette der fæstet et trådkors, og på toppen – buddhismens tre juveler. I mid-

Mahakaladansere

◀ Munkene med sølvfarvede horn i en lang procession, klædt i de fineste, dybrøde kapper og med store, flade, bølgeformede hatte på hovedet.

ten var der en sort figur, med tre flammende øjne og et stort gruopvækkende tandsæt: *Mahakala*.

Processionen forsvandt ind i klosterbygningen igen, men kom snart tilbage. Denne gang havde de iført sig rigt dekorerede, farverige dragter af silkebrokade, med lange vide ærmer og store frygtindgydende masker. Fordi danserne kunne se ud af maskernes mundhuller, fik det den effekt, at de så større og overjordiske ud. Nogle af maskerne havde store munde, tre blodsprængte øjne, øjenbryn udformede som flammer og fem små hovedskaller som krone. Andre så ud som dyr med horn, mens andre igen så ud som groteske fugle. Maskerne var blodrøde, mørkegrønne eller okkergule. Fælles for dem alle var, at de havde vrede og ret skræmmende ansigtsudtryk. Akkompagneret af musikken begyndte de en langsom, majestætisk dans, rundt omkring inde i klostergården. I lang tid udførte de deres langsomme, men rytmiske og stiliserede bevægelser med uret, afbrudt af en kort bevægelse i den modsatte retning, og foretog så en en-

kel piruet, før de igen fortsatte fremover. Langsomt. Igen og igen. Der var noget suggererende over denne ret monotone dans. Musikken og dansen, påvirkede en, en følelse af tidløshed opstod. Var det en genkendelse af noget man havde oplevet tidligere, en evighedsfønmelse?

De første i processionen – to store dansere klædt i orange brokade, og med hjortemasker – forlod så rækken, og begyndte at danse rundt inde i cirklen. De viste sig frem, dansede »solo« med særegne bevægelser, hurtigere, men uden hastværk. Til sidst udførte de nogle trin, vende om og forsvandt ind i tempelåbningen. Så var det de næste to danseres tur til at fremføre deres afsluttende trin, og således fortsatte det med to eller fire dansere ad gangen, indtil alle dansere havde forladt pladsen.

Klovnedanse

Munkene fik nu et velfortjent hvil efter nattens maraton-puja og morgens dans, og de fik mad serveret inde i forsamlingshallen. I mens havde en ny

gruppe på fire til fem dansere overtaget arenaen. Disse dansere bar også masker og dragter, men gav et mere sjusket indtryk i forhold til de majestætiske kostumer de egentlige dansere havde. Men publikum elskede dem. Allerede før de sidste dansere var forsvundet ind i klosteret havde de nyankomne fanget opmærksomheden blandt tilskuere på den anden side af pladsen. Den højeste af danserne bar en tromme i en enklere og mindre udgave end lamadansernes, som han slog på. Den mindste af de nyankomne dansere havde små bækken instrumenter. Rytmen og udførelsen af den spinkle musik de frembragte var en karikatur af lamadansernes musik. Effekten var meget komisk, og publikum grinede. Danseren så ud til at være meget fornærmet over dette, og begyndte at løbe hen mod en gruppe børn i nærheden. Med skrækblandet fryd pilede de af sted i alle retninger. Med sin grimme, men også lettere komiske maske, begyndte han at løbe efter en af dem, og jagede den stakkels dreng tværs over hele pladsen, til offeret – utvivlsomt

med høj puls – forsvandt ind i menneskemængden. Men forfølgeren vendte sig hurtigt om efter et nyt offer. Blot et blik i deres retning fik børnene til at trykke sig ind til deres forældre, eller gemme sig bagved nogle voksne. En dreng ville være modig og førte sig frem, rigtignok på en betryggende afstand af femogtyve meter. Lilleputdanseren gjorde en bevægelse som om han var ved at løbe efter ham. Drengen blev forskrækket og forsvandt, mens danseren nøjedes med at løbe fem, seks meter, og så lave en hurtig spurtbevægelse, mens han blev stående på samme sted. Publikum hylede af latter. Drengen der dansede var selv blot en novice på otte, ti år, og de andre børn vidste utvivlsomt hvem han var, men denne eftertragtede rolle som klovn spillede han med en sådan bravur, fandenivoldskhed og sikker komisk sans, at alle, ikke mindst børnene, blev grebet af forestillingen.

Klovnene fortsatte med deres gags, enten med hinanden, eller med tilskuerne. De efterabede folk der gik over pladsen, og karikerede og gjorde nar, til og med af lamadanserne da disse kom tilbage på pladsen for at genoptage ritualet. Ingen fandt dette upassende eller blasfemisk. Selvom tibetanerne tager deres religion meget alvorligt, bliver de aldrig højtidelige. En veludviklet sans for situations-komik punkterer effektivt til løb til sure miner, med en befriende latter og et smil som altid siges at ligge klar hos tibetanerne i alle livets situationer.

Sort-hatte-dansere

Nu var danserne imidlertid kommet tilbage, i de samme kostumer som forrige gang, og de fortsatte dansen. Denne gang var en ny aktør trådt ind på arenaen: det var Dorje Lopøn; Vajra-mesteren, udklædt som sort-hat-danser. Denne dans bliver altid udført af en af de lamaer, der rangerer som blandt de mest åndeligt udviklede. Det er ham der styrer dansen og giver kraft til ritualet. I denne del af dansen sad han på en stol lige nedenfor trappen til klosteret, mens de andre dansere defilerede foran ham. Dette år var det Sangye Nyempa

Mahakaladansere på række

Rinpoche der udfyldte denne krævende rolle. Han var kun tyve år gammel, og tibetanerne kaldte ham for *tulku*: en realiseret lama som man hævdede havde så stor kontrol over sit sind, at han bevidst havde gennemgået død og genfødsel, og han blev allerede som lille dreng genkendt som inkarnationen af den forrige Sangye Nyempa.

Nye skikkelser gjorde deres entre: en danser med rød dragt og rød maske kom i store hop over pladsen, mens han viftede med en pil og bue. Lige derefter begyndte fire skeletter deres makabre dans foran sort-hat-danseren. Tibetanske ritualer er spækket med dødsymboler, for at påminde tilskuerne om kroppens forgængelighed og skrøbelighed, og ved at overvinde frygten for døden og tilknytningen til dette liv, vil man kunne erkende at sindet aldrig dør, selvom kroppen gør det. Liv og død er ifølge tibetansk tankegang to sider af samme sag, på samme måde som man hele livet igennem gennemgår cykliske og komplementære faser som dag og nat, bevidsthed og søvn.

Hjortedansen

I hovedrollen, for det som i mine øjne blev dagens store oplevelse, var den såkaldte hjortedanser (fordi han bar en hjortelignende maske med et stort gevir). En storslagen og gribende scene udspandt sig. I en rød trekant blev der placeret en lille menneskelignende figur. Hjortedanseren holdt et langt sværd i den ene hånd og begyndte nu at danse foran figuren. Han begyndte truende at nærme sig, men fjernede sig igen. Først bevægede han sig langt væk. Ad snirklede omveje nærmede han sig igen. Han beherskede nu hele pladsen alene. Alles opmærksomhed blev suget i retning mod denne ene danser. Musikken blev mere og mere intens og dansen mere og mere energisk. Efter sigende var det den samme munk, der havde haft denne rolle i mange år, fordi han dansede med en sådan virtuositet og indlevelse. Ja, det virkede som om han gik ind i en slags trancetilstand; han var nu den energi han forestillede. Alle var klar over hvad der ville ske. Danseren nærmede sig igen, og hævdede sværdet, men veg så

tilbage, og lavede nye runder. Igen kom han frem til figuren, ubønhørligt, og satte sig på knæ klar til hug. Men det var som om han tøvede at han ikke ville dræbe. Han rystede på hovedet, opgivende, og lænede overkroppen bagover, som for at slippe for det grufulde, samlede sig, svingede sværdet til højre, til venstre, og veg tilbage igen. Publikum var som tryllebundet. Pludselig med stor kraft og beslutsomhed, huggede han sværdet i dukken så »kødstykkerne« fløj igennem luften, igen og igen og igen...

Nogle munke kom til og samlede »hakkemaden« på et fad. De begyndte så at uddele stykker af det til alle de dæmon-lignende skikkelser, der endnu befandt sig i en cirkel på tempelpladsen. Tilfredse med hver deres »kødclump« i hånden, begyndte de at danse igen. Hvad var det for et rituelt »mord« vi var vidner til? På dette spørgsmål svarer lamaerne, at det er egoet; det kødfulde, kære ego vi identificerer os med, og tror er så virkeligt og vigtigt. Ifølge dem er det dette der er roden til alle vore problemer, og som skal »dø« før vi kan blive et med sindets klare, udødelige lys...

Vrede guddomme

Tibetanerne har en forunderlig bog, kaldet *Bardo Thodol*, kendt som den tibetanske dødebog. Her beskrives hvad tibetanerne hævder sker i dødsøjeblikket, og hvad det er der opstår i bevidsthedsstrømmen mellem død og ny genfødsel, i den tilstand der er kendt som Bardoen. Her beskrives de 42 fredelige og de 58 vrede »guddomme« man vil opleve i denne mellemtilstand. De vrede »guddomme« kan især virke skræmmende, da de: »holder karma-regnskabsbogen i deres hænder, skriger »slå« og »dræb«, mens de drikker hjernemasse, og river hoveder af kroppe, og trækker indvolde ud. Således kommer de, og fylder hele universet«

Filosofien synes at være, at disse syner blot er projektioner, frembragt af parano-

◀ Gyaltsab Rinpoche som Sort-hatte-danser

Rumtek klostets gårdsplads med Sort-hatte-dansere ▶

ide og undertrykte impulser fra underbevidstheden, og ved at blive bekendt med disse kræfter i sindet mens man stadig er i live, f.eks. gennem meditation, eller ved at se disse lamadanse, vil man i bar-dotilstanden ikke blive skræmt af disse ellers så overvældende oplevelser, men i stedet se dem som ufarlige fantomer og drømmebilleder i det klare, tomme og uforgængelige sind. I mange forskellige, såkaldt primitive kulturer finder man også forskellige »dæmon-masker«, som bliver benyttet i deres religiøse danse. De har måske alle en intuitiv forståelse for arketyper og kræfter i sindet som de giver udtryk for, og som de udlever på denne måde, måske uden at sætte det ind i en større filosofisk sammenhæng, sådan som tibetanerne gør det.

Mahakala rytmer

Efter denne udladning skiftede hele dansen karakter. Alle munkene skiftede kostumer, og fra at være skræmmende *bardo*-væsener kom de nu ud som sorte-hat-dansere. Lederen, Vajra-mesteren, skilte sig først og fremmest ud med et bredt, hvidt silketørklæde som gik fra halsen i en bue helt ned til under knæene. Derudover havde han påfugle-

fjer på toppen af sin hat. Hattene havde brede, sorte kanter, og en ophøjning med forskellige buddhistiske symboler på toppen. Kostumerne var overdådige og farverige, igen disse kinesiske brokadedragter med store triangulære ærmer, hvor ærmespidsene næsten nåede ned til jorden. De mest iøjnefaldende var imidlertid deres forklæder: sorte, vrede mahakala-ansigter.

Det var nu blevet sent på eftermiddagen. Processionen med store sorte-hat-dansere holdt forestillingen kørende i timevis. Rytmen fra bækkener og trommer havde udviklet sig til et vedvarende: ching ching ching chiing, CHING CHING CHING CHIING, ching ching ching ching, CHING CHING CHING CHIING – uafbrudt – mens danserne bølgede frem og tilbage henover gårdspladsen. Så snurrede de rundt på et ben, med hævede armene og phurba-dolken klar til hug. Med denne visdommens kniv skulle al negativitet, alle dæmoner i sindet spiddes ... omdannes til visdom, når dualismens illusion på denne måde nådesløst var skåret igennem. De der deltager i disse ritualer, og i sær vajra-mesteren, mediterer under udførelsen. Ved hjælp af visualiseringens kraft kanaliserer de

energien fra de buddha-aspekter, som de påkalder og bliver et med.

Solen var ved at gå ned. Vajra-mesteren havde udført en solforestilling, og stod nu foran »åndefangeren« i færd med at udføre et ofringsritual. Tibetannerne tror, at man ved dansens kraft fanger al negativitet ind i alle de tråde, som er viklet omkring »åndefangeren«. Mahakala, Dharmas beskytter, er større og mere skrækelig end dæmonerne, og jager dem på flugt. Mahakala omformer alle sindsgifte - al negativitet, til visdomsenergi. Derefter bæres »åndefangeren« ud fra klosterpladsen til et sted udenfor muren, hvor den brændes i alles påsyn. Det nye år kan nu starte med en ren og ny energi, alt det negative forblev tilbage i det gamle, og slap ikke med over i det nye. ■

NOTER

Denne artikel er tidligere publiceret i forbindelse med forestillingen »Gudernes Dans« som det norske buddhist center, Karma Tashi Ling, arrangerede på Chateau Neuf i Oslo i 1990, samt i det norske, buddhistiske tidsskrift, »Bodhibladet« nr. 1, 1996.

Sorthattedansen: Myte og ritual

Af Tarab Tulku

Der findes flere mytiske fortællinger, hvori der berettes om, hvordan *sorthattedansen* kom til Tibet. Én af disse lyder i korthed således: Da kong Trisong Detsen (9.årh.) var i færd med at etablere det første buddhistiske kloster ved Samye i Sydtibet, stødte han på vanskeligheder: Alt hvad menneskehænder byggede om dagen, blev revet ned af ondsindede ånder om natten. Det var ånder, som tilhørte Tibets oprindelige religiøse tradition, *bön*, og som modsatte sig indførelsen af buddhismen. Kongen inviterede den indiske mester, Padmasambhava, til Tibet, fordi denne var berømt for sine evner til at fordrive ånder og dæmoner ved hjælp af magiske ritualer. Da Padmasambhava var ankommet til Samye, opførte han blandt andet *sorthattedansen* for at rense området. I kraft af dansen blev åndernes

negative indflydelse fjernet, og de blev alle omvendt til buddhismen. Klosteret kunne nu opføres uden vanskeligheder, idet menneskehænder byggede om dagen, og de tidligere så fjendtlige ånder om natten.

I det 17. årh. indførte den 5. Dalai Lama (1617-82) *sorthattedansen* som et fast ritual ved forberedelsen til losar. Siden da er denne danseceremoni blevet opført af munke på forskellige klostre på den 29. dag i årets sidste måned, blandt andet på Dalai Lamas eget kloster, Namgyal, og det store nyingma-kloster, Dzogchen.

Sorthattedansen udføres også på klostrene i eksil, og den har stadigvæk til hensigt at pacificere en negativ indflydelse fra ånder og dæmoner. For selv om Padmasambhava i sin tid fik dem omvendt til buddhismen, kan deres oprindelige dæmoniske karakter bryde frem igen og dermed være til skade for

befolkningen. Det onde og dæmoniske er under ritualet symbolsk repræsenteret gennem en lille figur, som ødelægges med en særlig dolk, mens trommeslag proklamerer sejren over de dæmoniske kræfter. Før munkene begynder dansen, har de mediteret i lang tid for at opnå den helt rette koncentration og bevidsthedstilstand. Opførelsen af *sorthattedansen* betragtes som en god og lykkebringende handling ikke blot for de munke, som danser, men også for alle de, som overværer den. ■

Dette er et uddrag af, Tarab Tulku: »Tibetansk nytår, Losar: forberedelse og fest«.

Redigeret af Pernille Fogh Christensen. Udgivet i 2003 af Dansk Selskab for Tibetansk Kulturs skriftserie nr. 1.

Sorthattedansen i Sonada 1983. Fra venstre ses Sangye Nyenpa Rinpoche, Dzogchen Ponlop Rinpoche, Tenga Rinpoche og Thrangu Rinpoche. Foto: Ellen Bangsbo

MÅNEDENS VARER

maj/juni 2011

URTETE

Sæt dig med en kop the og lad roen komme til dig. Oplev at få et pusterum fra det hektiske liv mange af os oplever i daglig dagen. Nyd det og du kan få en meditativ følelse.

Prøv vor tibetanske urtete normalpris
DKK 35,00

I maj og juni sælger vi 2 pakker for
DKK 50,00

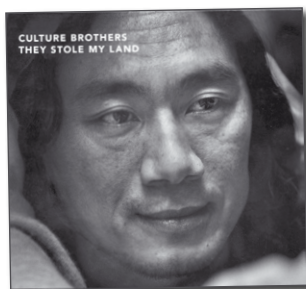
Urtete er anderledes end sort og grøn te. Som navnet siger, består teen af tørrede urter, blade eller blomster. Der findes mange forskellige slags urtete, som siges at have gavnlig virkning for helbredet og sundheden.

MUSIK

Vi har hjemtaget et parti CD'ere med den kendte tibetanske musiker, sanger, sangskriver og meget andet, Karma Lama.

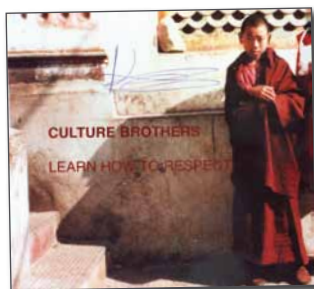
Karma Lama optrådte til vores Losar (tibetansk nytår) fest 4. marts 2011 (se omtale på side 24)

Der er tre titler at vælge imellem og hver CD koster **DKK 100,00**.

THEY STOLE MY LAND

- 1 Do you know my story 4:47
- 2 Can you handle the truth 9:37
- 3 Take a deep breath 7:10
- 4 Amala tashi delect 4:11
- 5 Once upon a time 4:44
- 6 It's secret 4:54
- 7 Coming through 4:19
- 8 Now we're talking 3:54
- 9 My heart's been broken 7:53
- 10 Hope is my dream 4:34
- 11 Shake it 5:34
- 12 It's a true story
– with Ngawang Sangdrol 9:34

LEARN HOW TO RESPECT

- 1 Sunset 5:48
- 2 Junga boogie 2:56
- 3 Star shining 5:49
- 4 Do you believe love and peace 7:46
- 5 Alaska reggae 4:48
- 6 Nannie 4:15
- 7 Feels good being buddhist 7:29
- 8 Deep in the jungle 10:06
- 9 Celebrate 5:58
- 10 Allah, I can't scream anymore 14:52
- 11 Culture jamming 4:33

FLUTE SOLOS

- 1 For my people 3:03
- 2 Thank you Alaska 8:10
- 3 Sweet breath 7:25
- 4 Voice of Tibet 7:42
- 5 Mahalo 5:14
- 6 I miss you 6:08
- 7 It's organic 5:48
- 8 Have a good journey 7:20
- 9 Think nice 4:36
- 10 It's beautiful 2:16

DSTK Butik
Ryesgade 90A
2100 København Ø
Telefon: 3526 7926
Mail: info@dstk.dk

Åbningstider:
Onsdag fra kl. 17 - 19
Sidste lørdag i måneden fra 10 - 14

Du/I kan bestille på mail, telefon eller komme ind i vor butik. Ved bestilling af varer for over DKK 500 sender vi fortsat portofrit. Alle priser er incl. moms; men excl. evt. porto.

POST

PP

DANMARK

id nr.: 47567

Dansk Selskab for Tibetansk Kultur

Ryesgade 90 A
2100 København Ø
Tlf. 35 26 79 26
info@dstk.dk
www.dstk.dk

